

Ympäristöluvan muutoshakemus

Korkatin ampumarata

Haapavesi

20.12.2022

SISÄLTÖ

1.	HAKIJA.....	3
2.	TOIMINNAN SIJAINTI.....	3
3.	TOIMINTA, JOTA MUUTOSHAKEMUS KOSKEE	3
3.1.	RATARAKENTEET	4
4.	TOIMINNAN JATKAMINEN MAHDOLLISESTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA.....	6
5.	LUVAN MUUTTAMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	6
6.	TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE	6
6.1.	LUVAT	6
6.2.	KAAVOITUS.....	7
7.	TOIMINNAN SIJAINNIN PAIKKA JA YMPÄRISTÖ.....	7
7.1.	MAAPERÄ	8
7.2.	PINTAVESI	9
7.3.	POHJAVESI.....	11
7.4.	SUOJELUALUEET	11
7.5.	LÄHIMMÄT KIINTEISTÖT JA RAKENNUKSET	12
8.	YMPÄRISTÖKUORMITUS JA TOIMENPITEET YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN RAJOITTAMISEKSI	13
8.1.	MELUKUORMITUS.....	13
8.1.1.	YLEISTÄ AMPUMAMELUSTA.....	13
8.1.2.	KORKATIN AMPUMARADAN MELUTILANNE	15
8.1.3.	MELUVAIKUTUKSET JA TOIMENPITEET KORKATIN AMPUMARADALLA	16
8.2.	PÄÄSTÖT RATARAKENTEISIIN JA MAAPERÄÄN	17
8.2.1.	YLEISTÄ.....	17
8.2.2.	HAITTA-AINEKUORMITUS JA TOIMENPITEET KORKATIN AMPUMARADALLA	18
9.	PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN (BAT) JA KÄYTÄNNÖN (BEP) SOVELTAMINEN	19
10.	TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU	19
11.	POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN	21
12.	LUPAMÄÄRÄYKSET, JOIHIN HAETAAN MUUTOSTA	22
12.1.	TOIMINTA-AJAT (LUPAMÄÄRÄYS 1.).....	22
12.2.	KÄYTETTÄVÄT ASEET (LUPAMÄÄRÄYS 3.).....	22
12.3.	LUOTIMATERIAALIEN POISTO (LUPAMÄÄRÄYS 4.)	23
12.4.	MELUMITTAUKSET (LUPAMÄÄRÄYS 9.)	23
12.5.	VESINÄYTTEIDEN OTTO (LUPAMÄÄRÄYS 14.).....	24
	LIITTEET	25
1.	TIIVISTELMÄ.....	25
2.	SIJAINNIN KARTAT	25
3.	VESITARKKAILU, ANALYYSIRAPORTTI 2022	25
4.	RAJANAAPURIT JA ASIANOSAISET	25
5.	YMPÄRISTÖMELUSELVITYS, HMMT, 2022.....	25
6.	TUTKIMUSTARPEEN ARVIOINTI JA HAITTA-AINEIDEN HALLINNAN TARVEARVIOINTI.....	25
7.	TARKASTUSKERTOMUS, HAAPAVEDEN KAUPUNKI, YMPÄRISTÖPALVELUT HELMI, 2021	25
	LÄHTEET	25

Lupahakemuksen yhteyshenkilö:

ympäristöasiantuntija Anri Junnola, p. 040 6821 721, etunimi.sukunimi@ampumaurheiluliitto.fi

Suomen Ampumaurheiluliitto

SUOMEN
RIISTAKESKUS
FINLANDS VILTCENTRAL

RESERVILÄISLIITTO

Suomen
Reserviupseeriliitto

SUOMEN AMPUMAHIIHTOLIITTO
FINNISH BIATHLON FEDERATION

METSÄSTÄJÄLIITTO
KOTI KAUSSILLE METSÄSTÄJILLE

1. HAKIJA

Haapaveden Riistanhoitoyhdistys

y-tunnus: 0420904-7

Osoite: [REDACTED]

Yhteyshenkilö: Matti Niemiahö

Puhelin: 0400 176781, Sähköposti: haapavesi@rhy.riista.fi

2. TOIMINNAN Sijainti

Korkatin ampumarata

Osoite: Turvetie 1272, Haapavesi

Kiinteistörekisteritunnus: 71-402-30-21

3. TOIMINTA, JOTA MUUTOSHAKEMUS KOSKEE

Ympäristöluvan muutoshakemus koskee Haapaveden kunnassa sijaitsevan Korkatin ampumaradan toimintaa ja sille myönnettyä toistaiseksi voimassa olevaa ympäristölupaa. Muutosta haetaan ympäristöluvan lupamääräyksiin (Ysl 89 §) sekä toimintaan suunnitellun muutoksen johdosta (29 §). Lupamääräyksiin haettavat muutokset koskevat voimassa olevan luvan määräyksiä 1., 3., 4., 9. ja 14. Toiminnan muutos käsittää toiminnan laajentamisen kivääriaseiden kohdistuspaikalla ja kahdella toiminnallisen ammunnan radalla. Nykyisillä lajiradoilla ja uusilla laajennussuunnitelman mukaisilla lajiradoilla katsotaan olevan tekninen ja toiminnallinen yhteys, joten muutoksia haetaan yhteisesti yhdellä lupahakemuksella (Ysl 41 §).

Lupamääräyksiin haettavat muutokset eivät muuta lainvoimaisessa ympäristöluvassa (Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunta 29.10.2015 § 58 ja muutokset 26.4.2018 § 16 sekä 16.4.2020 § 15) lueteltuja luvan myöntämisen edellytyksiä. Määräyksiin esitetyt muutokset eivät aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle eikä ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä eräistä naapurussuhteista annetun laissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ampumaradalla on viisi luotiaserataa (hirvirata 100/75 m, kiväärirata 150 m, pienoishirvi-/villikarjurata 50 m, pienoiskiväärirata 50 m ja pistoolirata 25 m). Uusia laajennussuunnitelman mukaisia toimintoja ovat kivääriaseiden kohdistuspaikka hirviradan yhteyteen (ampumaetäisyys 200/100 m) sekä toiminnallisen ammunnan radat (2 kpl). Kokonaislaukausmäärä on enimmillään nykyisen ympäristöluvan mukainen 50 000 laukausta vuodessa. Arvio ratakohtaisista laukausmääristä on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Korkatin ampumaradan lajiradat ja vuotuiset laukausmääräarviot enimmillään.

Lajirata	Laukausmäärä vuodessa
Hirvirata, 100/75 m	5 000
Kiväärirata, 150 m	10 000
Pienoishirvi-/villikarjurata, 50 m	5 000
Pienoiskiväärirata, 50 m	5 000
Pistoolirata, 25 m	10 000
Laajennus: 200/100 m ampumapaikka	1 000
Laajennus: toiminnallinen ammunta 1	7 000
Laajennus: toiminnallinen ammunta 2	7 000
Yhteensä	50 000

Ampumaradan toiminta koostuu pääosin metsästysaseiden (kiväärit) kohdistuksesta ja metsästysasetuksen vaatimista ampumakoesuorituksista sekä ampumaurheilusta ja reserviläisten harjoittelusta. Yleisimmät radalla käytettävät aseet ovat metsästys- ja ratakäyttöön soveltuvat kiväärit ja pistoolit. Laajennussuunnitelman mukaisilla toiminnallisilla radoilla on tulevaisuudessa mahdollisuus ampua pistooli- ja kivääriaseiden lisäksi myös haulikoilla.

Hakijana on Haapaveden Riistanhoitoyhdistys. Alueella toimii Haapaveden Riistanhoitoyhdistyksen lisäksi Haapaveden Reserviläiset, Haapaveden Ampumaseura, Haapaveden urheilijat ja paikalliset metsästysseurat. Riistanhoitoyhdistysten toimintaa säätelee riistahallintolaki (158/2011) ja valtioneuvoston asetus riistahallinnosta (171/2011). Riistanhoitoyhdistys vastaa toiminta-alueellansa kestävän riistatalouden ja metsästäjien vapaaehtoistoiminnan edistämisestä ja organisoinnista. Riistanhoitoyhdistyksille on säädetty julkiset hallintotehtävät, joita ovat ampumakokeiden ja metsästäjätutkintojen järjestäminen, riistavahinkolain (105/2009) mukaisiin maastotarkastuksiin osallistuminen, viranomaisten avustaminen metsästyksen valvonnassa, ampuma-aselain (1/1998 ja laki muuttamisesta 724/2019) mukaisen harrastustodistuksen antaminen. Riistanhoitoyhdistysten tulee edistää kestävää, turvallista ja eettistä riistataloutta, metsästystä, riistanhoitoa, riistaeläinkantojen kestävyyttä ja elinvoimaisuutta, riistan elinympäristöjen hoitoa, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisyä. Lisäksi alueellisten riistanhoitoyhdistysten tulee tuottaa ja hoitaa metsästyksen, riistatalouteen ja riistaeläimiin liittyvien asiantuntija-, koulutus- ja neuvontapalveluita, toimialansa tiedotusta ja viestintää sekä muut sille säädetty ja maa- ja metsätalousministeriön tai Suomen riistakeskuksen määräämät tehtävät. Ampumaradan käyttömahdollisuus on keskeisen tärkeää riistanhoitoyhdistyksen toiminnan kannalta.

Toiminta noudattaa ympäristönsuojelulain mukaisessa lupamenettelyssä keskeisessä asemassa olevaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) periaatteita. Tiivistelmä muutoshakemuksesta on liitteessä 1.

3.1. Ratarakenteet

Nykyiset radat (Kuva 1):

1. 100 m:n hirvirata, ampumakatos, 3 ampumapaikkaa ja 75 m:n hirvirata, sivulle siirrettävä ampumakatos, 2 ampumapaikkaa
2. 150 m:n kiväärirata, ampumakatos, 22 ampumapaikkaa
3. 50 m:n pienoishirvi-/villikarjurata, ampumakatos, 2 ampumapaikkaa
4. 50 m:n pienoiskiväärirata, ampumakatos, 5 ampumapaikkaa + avoin ampumapaikkatasanne
5. 25 m:n pistoolirata, ampumakatos, 20 ampumapaikkaa

Kaikilla radoilla on ampumakatokset. Hirviradalla on ampumakatokset sekä 75 m että 100 m etäisyydellä. Hirviradalla on myös SRVA-rata eli hyökkäävän karhun rata, jossa ammutaan samaan taustavalliin kuin hirviradalla lyhyeltä etäisyydeltä. SRVA-rata on hirviradan vasemmassa reunassa ja sillä ei ole ampumakatosta. (SRVA = suurriistavirka-apu)

Hirviradan taustavallin leveys on noin 65 m ja korkeus noin 6,5 m ampumapaikkoihin nähden. Kivääriradan taustavalli on noin 60 m leveä ja korkeus noin 7-8 m. Pienoishirvi-/villikarjuradan taustavallin leveys on noin 45 m ja korkeus noin 3,5 m. Pienoiskivääriradalla taustavallin leveys on noin 40 m ja korkeus noin 3,5 m ampumapaikkatasanteeseen nähden. Pistooliradalla on luotiloukut, joiden takana taustavallin leveys on noin 25 m ja korkeus noin 3,5 m. Kaikilla radoilla on sivuvallit.

Kuva 1. Ratojen sijainnit (Aineisto: MML Ilmakuva 2020)

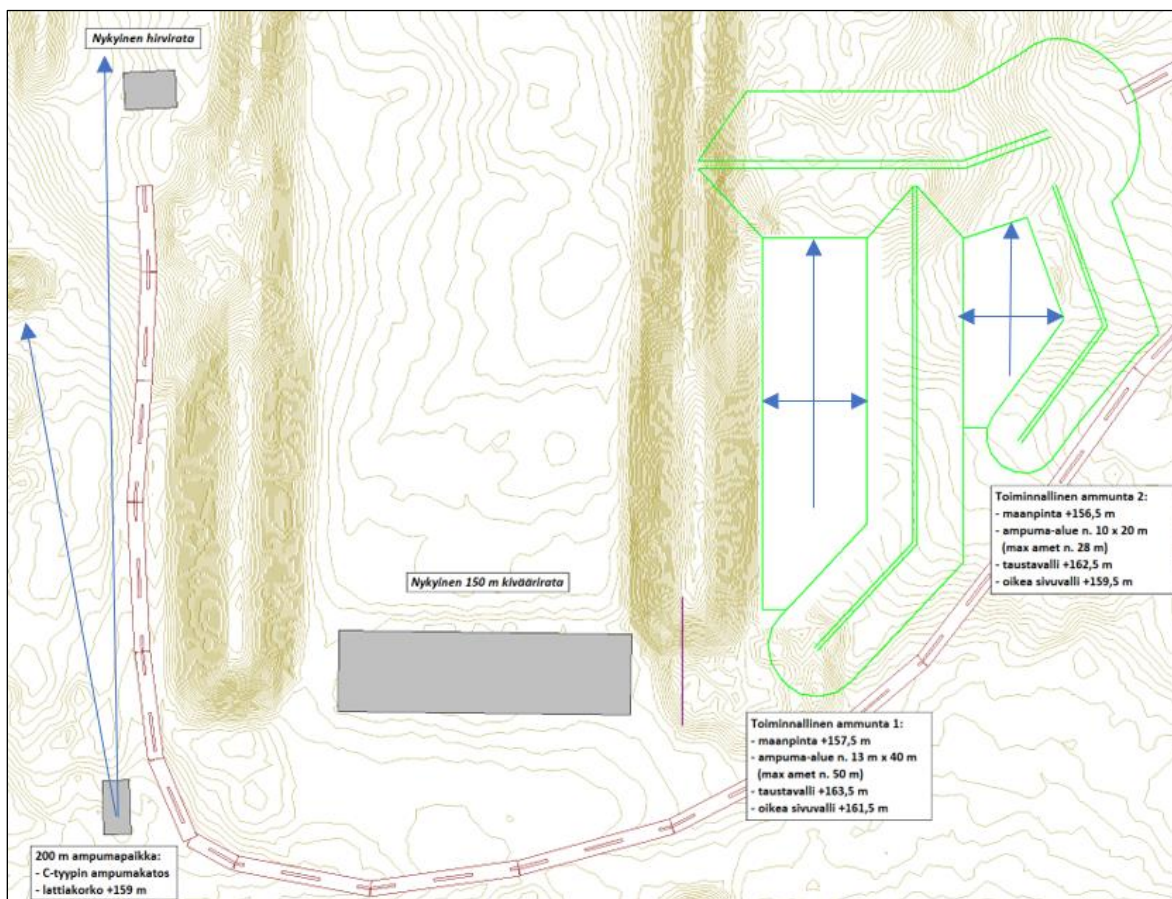
Laajennussuunnitelman mukaiset uudet radat (Kuva 2):

200/100 m kohdistuspaikka: 1 ampumapaikka, ampumakatos melua vaimentava C-tyypin katos (BAT-raportin mallia mukaillen, Liite J1.3), ampumaetäisyys 200 m hirviradan taustavallia kohti tai 100 m päähän erillistä taustavallia kohti.

Toiminnalliset radat: 2 kpl erillisiä ampumataskuja, ampumaetäisyydet enintään noin 50 m ja noin 28 m, pääampumasuunta pohjoiseen, jonka lisäksi voidaan ampua sivuvallleihin vasempaan ja oikeaan sektoriin eli lännen ja idän suuntiin. Vallien korkeudet meluselvitykseen perustuen:

Toiminnallinen rata 1. Taustavalli pohjoisessa ja sivuvalli vasemmalla 6 m, oikea sivuvalli idässä 4 m ampumatasoon nähden

Toiminnallinen rata 2. Taustavalli pohjoisessa 6 m, sivuvalli vasemmalla 5 m ja oikea sivuvalli idässä 3 m ampumatasoon nähden

Kuva 2. Laajennussuunnitelman mukaisten ratojen sijainnit. Ampumasuunnat esitetty nuolilla.
(Ympäristömeluselvitys, HMMT, 24.11.2022)

4. TOIMINNAN JATKAMINEN MAHDOLLISESTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Hakija esittää, että toiminta voidaan jatkaa nykyisellään ja keskeytyksettä, kunnes hakemuksen mukaisen toiminnan ympäristölupapäätös on saanut lainvoiman. Uusia laajennussuunnitelman mukaisia toimintoja ei esitetä aloitettavaksi ennen kuin uusi lupapäätös on saanut lainvoiman.

5. LUVAN MUUTTAMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 27 § 1 momentin ja liitteen 1, taulukon 2, kohdan 14 a mukaan ulkona sijaitseva ampumaratatoiminta on ympäristöluvanvaraista. Ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin perusteella toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista.

Valtioneuvoston asetuksen ympäristönsuojelusta (713/2014) 2 §:n kohdan 13 a mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee ympäristölupa-asian ulkona sijaitsevalle ampumaratatoiminnalle.

6. TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA KAAVOITUSTILANNE

6.1. Luvat

- Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunnan ympäristölupapäätös 29.10.2015 § 58, joka on korvannut Haapaveden kaupungin perusturvalautakunnan 21.8.2008 antaman päätöksen § 32

(12/2008) sekä siitä valitusten johdosta Vaasan hallinto-oikeuden 30.9.2009 (Nro 09/0300/1, diaarinro 01760/08/5129) ja Korkeimman hallinto-oikeuden 17.6.2010 (Taltionro 1505, diaarinro 3420/1/09) antamat päätökset.

- Ympäristölupaan tehdyt vähäiset muutokset, Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunnan päätöksellä:
 - 26.4.2018 § 16 on lupaan hyväksytty vähäinen muutos, jolla 100 metrin kiväärirata on muutettu 150 metrin kivääriradaksi, kivääriradan ampumakatos on uusittu ja kivääriradan ja hirviradan taustavallit on korotettu 4 metrillä.
 - 16.4.2020 § 15 on lupaan hyväksytty vähäinen muutos, jolla on muutettu 25 metrin pistoolirata 10-paikkaisesta 20-paikkaiseksi, rata-alueen aitausta parannettu 2 metriä korkealla verkkoaidalla, asennettu kulkuväylille lukittavat verkkotäytteiset portit ja korotettu 50 metrin ja 25 metrin ratojen taustavalleja. Pistooliradan uudella katosrakenteella pienennetään meluhaittoja ja laajennus mahdollistaa kilpailujen nopeamman ja jouhevamman järjestämisen.

6.2. Kaavoitus

Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa tai asemakaavaa.

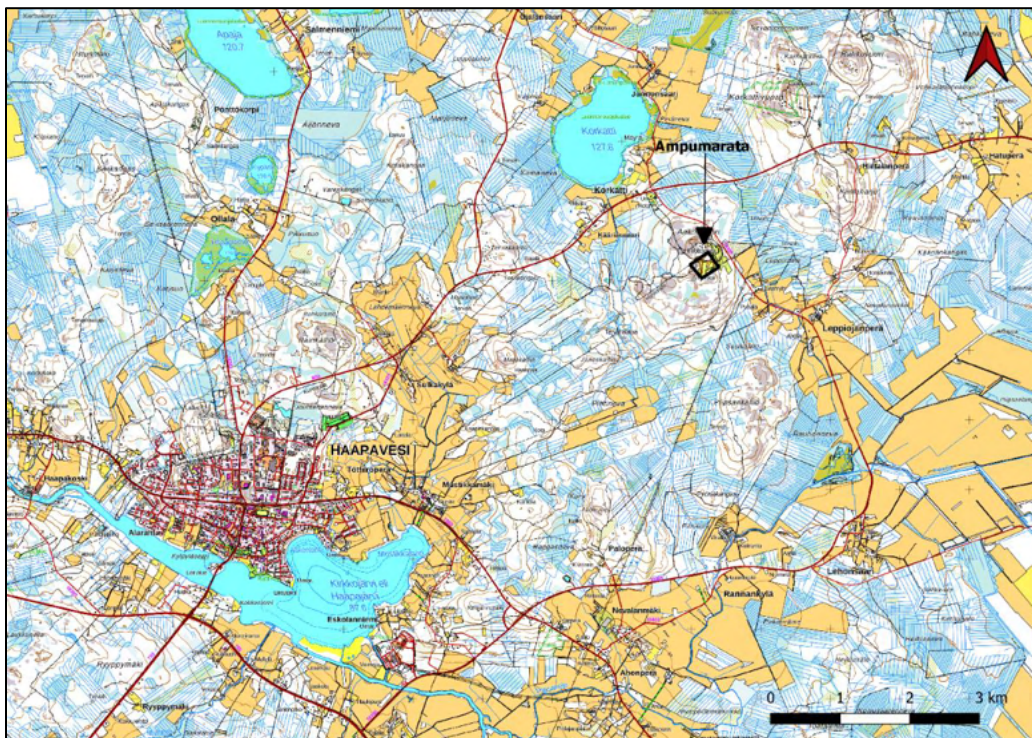
Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehdyssä ampumarataselvityksessä Korkatin ampumarata on luokiteltu seudulliseksi ampumaradaksi. Maakuntakaavakartassa ampumarata on osoitettu ea-merkinnällä (Kuva 3). Seudullisille ampumaradoille on kaavassa annettu suunnittelumääräys, jonka mukaan ampumamelun leviämisaluetta koskevassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon ampumaratojen melutasosta annetut ohjearvot.

Kuva 3. Ote maakuntakaavojen yhdistelmäkartasta 1/2022 (Pohjois-Pohjanmaan liitto).

7. TOIMINNAN SIJAINNIN Sijaintipaikka ja ympäristö

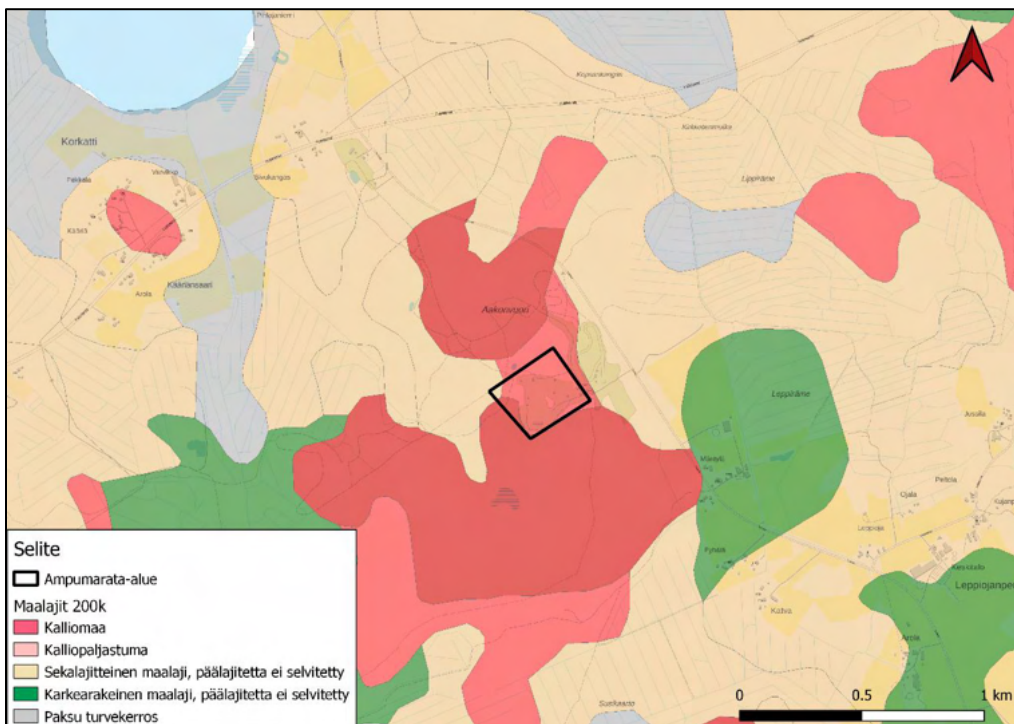
Korkatin ampumarata sijaitsee noin 7,5 kilometriä Haapaveden keskustasta koilliseen. Ampumaradan keskipisteen koordinaatit ovat N7117192, E427218 (ETRS-TM35FIN). Ampumarata sijaitsee kiinteistöllä 71-402-30-21 Aakonvuori, jonka omistaa Haapaveden Riistanhoitoyhdistys. Ampumaradan sijainti on esitetty kuvassa 4 ja kartoilla liitteessä 2.

Kuva 4. Korkatin ampumaradan sijainti (Aineisto: MML maastokartta 08/2022)

7.1. Maaperä

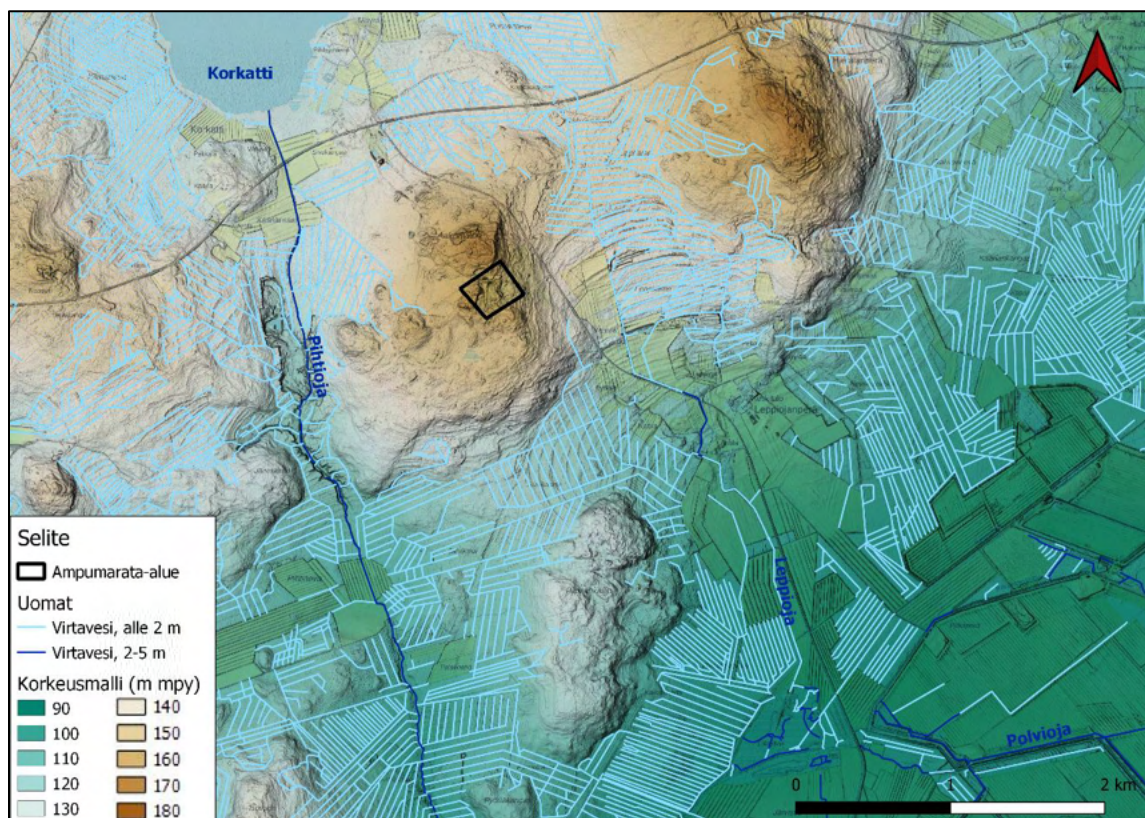
Ampumarata-alueen maalaji on GTK:n maaperä 1:20 000 aineiston mukaan kalliopaljastumia ja kallio-maata (Kuva 5). Alueella tehtyjen tutkimusten perusteella on arvioitu kallion pintaa peittävän 0,5-1,2 m:n paksuinen kivinen hiekka/soramoreenikerros. Kallion pinta on osin paljastuneena ja irtomaakerrokset sijaitsevat pääosin kallion painanteissa. Ampumaradan lähiympäristö on harvapuustoista mänty- ja sekametsää, jonka aluskasvillisuus on metsätyypille ominaista. Rata-alueella aluskasvillisuus on pääosin heinää.

Kuva 5. Maaperäkartta. (Aineisto: MML Maastotietokanta 08/2022, GTK maaperä 1:20 000 08/2022).

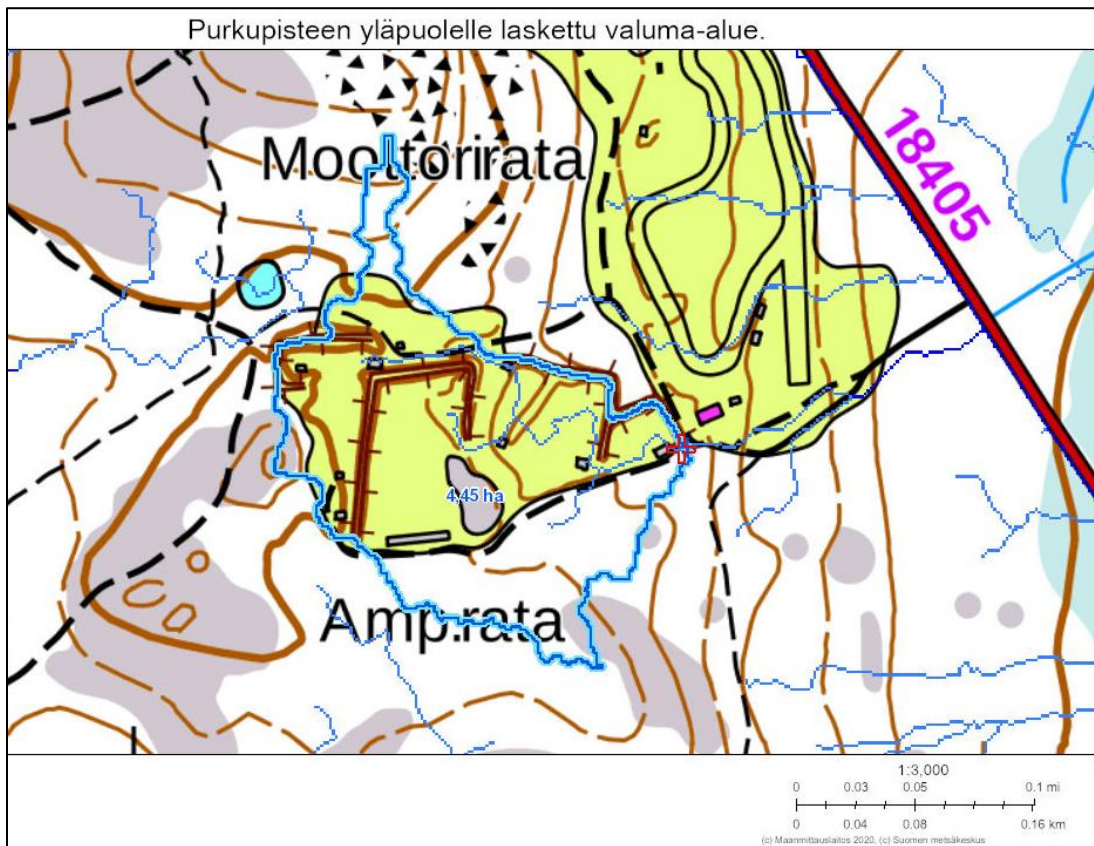
7.2. Pintavesi

Ampumarata sijaitsee Piipsanojan valuma-alueella (54.034, 3. jakovaihe), jonka valuma-alueen koko on noin 6 000 ha (SYKE). Rata-alueella tai ampumaradan vaikutusalueella ei ole pintavesikohteita. Lähin teoreettinen vastaanottava vesistö on linnuntietä noin 3,5 km päässä rata-alueesta sijaitseva Piipsanoja / Polvioja, johon ampumaradalta ei kuitenkaan ole selkeää yhtenäistä ojitusta tai pintaveden laskureittiä (Kuva 6). Polvioja virtaa idästä lounaan suuntaan ja muuttuu nimeltä Piipsanojaksi ennen yhtymistä Pyhäjokeen.

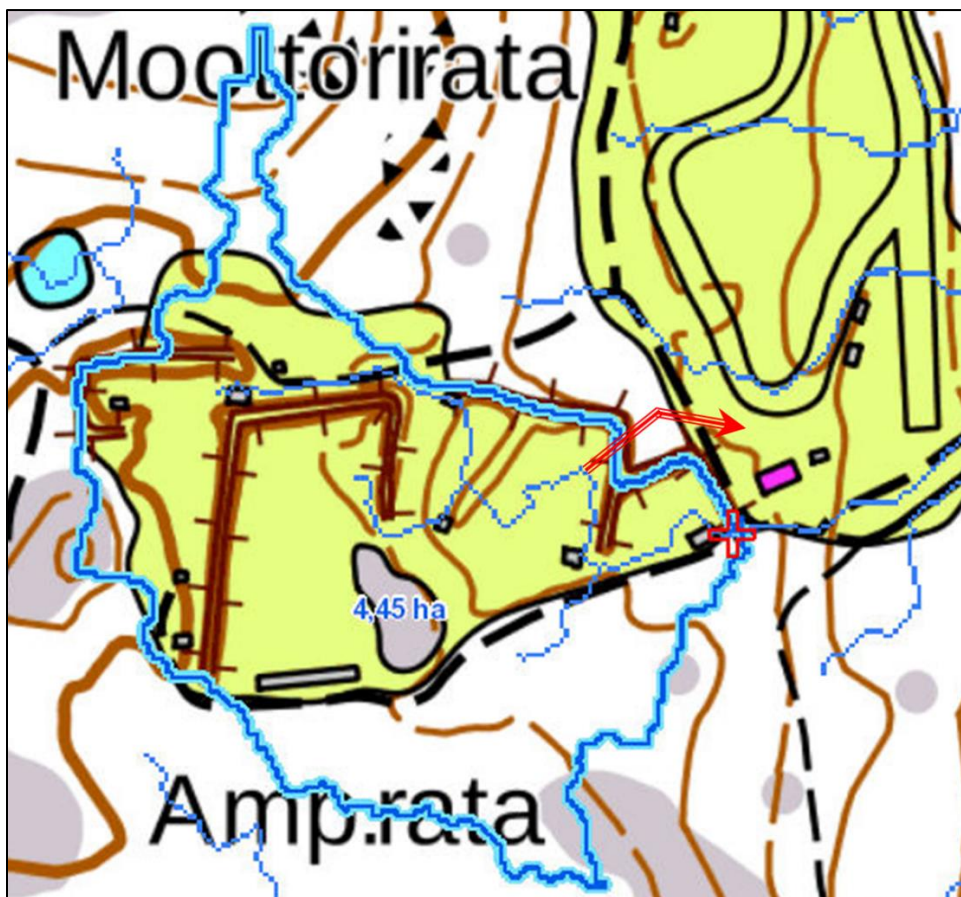

Kuva 6. Pintavedet ampumarata-alueen ympäristössä. (Aineisto: MML Korkeusmalli 2 m - aineisto 08/2022 ja Maastotietokanta 08/2022)

Rata-alueelta pintavedet purkautuvat itään, kohti Turvetietä. Rata-alueen pintavesien valuma-alueen koko on 4,5 ha (Kuva 7). Maastossa tehdyn tarkastelun perusteella kartalla osoitettuun valuma-alueen purkupisteeseen tulee pintavesiä lähinnä tieuralta ja parkkipaikoilta eikä juurikaan ratojen alueilta. Maastotarkastelun perusteella pääosa varsinaisen rata-alueen vesistä kulkeutuu ojapainanteiden ja rumpuputkien kautta ampumaradan ja moottoriradan väliin (Kuva 8).

Kuva 7. Rata-alueen pintavesien valuma-alue ja purkupiste valuma-alueen määrittämisen perusteella. (Aineisto: Metsäkeskus 06/2022)

Kuva 8. Rata-alueen pintavesien purkureitti maastotarkastuksen 10/2022 perusteella osoitettu punaisella nuolella. (Aineisto: Metsäkeskus 06/2022)

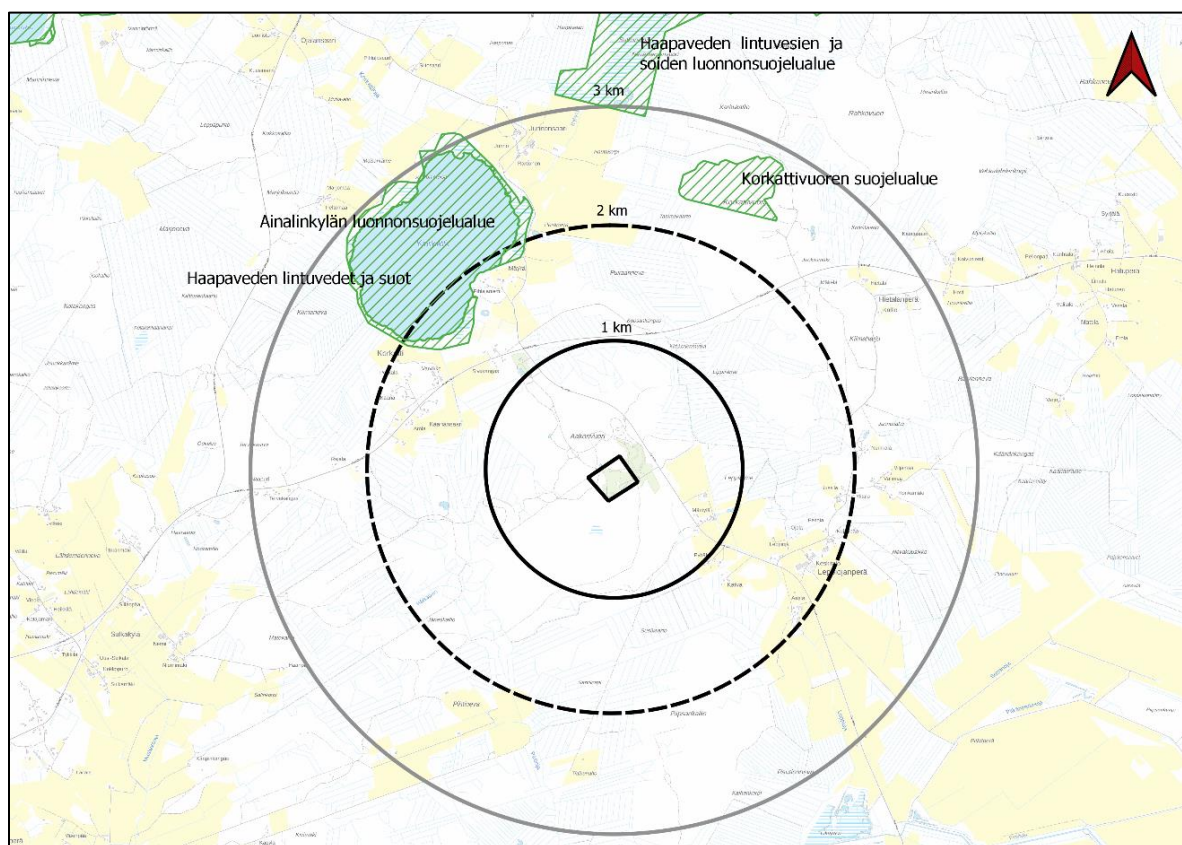
7.3. Pohjavesi

Korkatin ampumarata ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue on Nevalanmäki (11071003, luokka 1), joka sijaitsee noin 5,6 kilometrin päässä radan eteläpuolella. Ampumarata on aiemmin sijainnut pohjavesialueella Leppioja (11071018, luokka 1), joka on poistettu pohjavesiluokituksista. Alarinteen lähedemaastoon tehty kaivo ei ole enää käytössä ja asukkaat ovat liittyneet kaupungin vesilaitoksen verkostoon. (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, 2018). Pohjaveden pinnankorkeuden seuranta varten on olemassa pohjaveden havaintoputkia ampumarata-alueen läheisyydessä.

Ampumaradalla on suoritettu pohjavesitarkkailua lähialueen talon ulkohanasta ja radan läheisyydessä sijaitsevasta pohjavesiputkesta. Viimeisin pohjavesitarkkailuun liittyvä näyte on otettu vuoden 2022 keväällä pohjavesiputkesta rata-alueen eteläpuolella, josta analyysiraportti liitteessä 3. Vesinäytteissä ei ole havaittu ampumaratatoiminnasta johtuvia raskasmetalleja ja kaikki pitoisuudet ovat olleet alle laboratorion määrittämissä (< 2 µg/l).

7.4. Suojelualueet

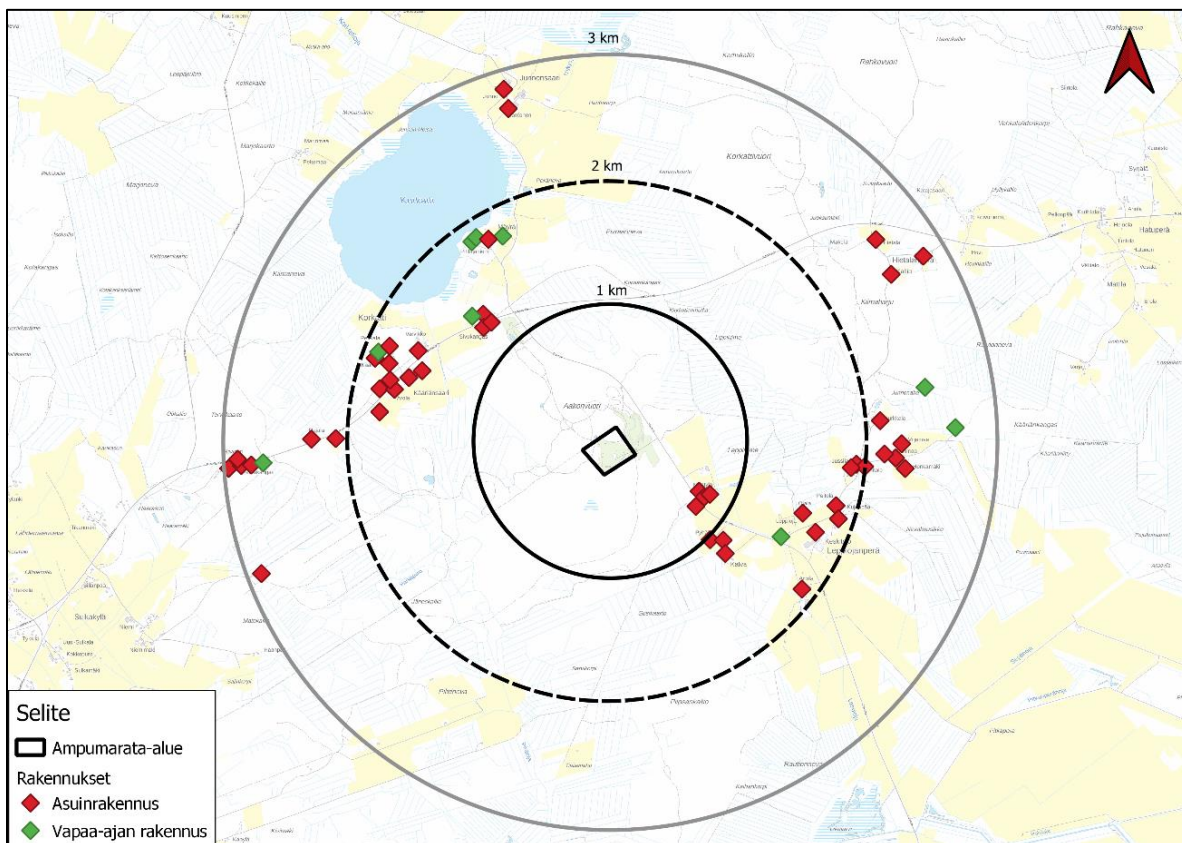
Ampumaradan lähiympäristössä ei ole herkkiä kohteita eikä toiminnalla arvioida olevan vaikutuksia suojelualueisiin. Lähimmät luonnonsuojelualueet (Kuva 9) ovat radan luoteispuolella sijaitsevat Ainalinkylän luonnonsuojelualue (YSA202012) ja Haapaveden lintuvesien ja soiden (SPAFI1100001) Natura 2000 -alue, joihin etäisyys on noin 1,6 km. Lisäksi radan koillispuolella noin 2,4 km etäisyydellä radasta sijaitsee Korkattivuoren suojelualue (VMA110083) ja pohjoispuolella noin 3,0 km etäisyydellä Haapaveden lintuvesien ja soiden luonnonsuojelualue (ESA302761).

Kuva 9. Lähimpien luonnonsuojelualueiden sijoittuminen suhteessa ampumarata-alueeseen. (Aineisto: MML Maastotietokanta 08/2022)

7.5. Lähimmät kiinteistöt ja rakennukset

Ampumarata-alue sijaitsee Turvetien länsipuolella. Alueen lähiympäristö on maa- ja metsätalousaluetta. Välittömästi ampumaradan vieressä itäpuolella sijaitsee Aakonmaja ja moottorirata. Ampumaratakiinteistön rajanaapureina ei ole asuin- tai vapaa-ajan asuinkäytössä olevia rakennuksia. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat noin 600 metrin etäisyydellä ampumaradasta kaakon suuntaan, joka on ratojen ampumasuuntiin nähden takaviistoon. 1 000 metrin säteellä ampumaradan keskipisteestä on yhteensä 4 asuinrakennusta. Lähin vapaa-ajan rakennus sijaitsee noin 1,4 km etäisyydellä ampumaradan kaakkoispuolella. Ampumasuunnassa etuviistoon luoteessa sijaitsee lähin asuinrakennus noin 1,4 km etäisyydellä ja vapaa-ajan rakennus noin 1,5 km (Kuva 10).

Kuva 10. Ampumarata-alueen lähimmät rakennukset (Aineisto: MML Maastotietokanta 08/2022).

Ampumaradan sijaintikiinteistön (71-402-30-21) rajanaapurit ja muiden asianosaisten kiinteistöt on lueteltu liitteessä 4. Rajanaapureiden lisäksi muita asianosaisia katsotaan olevan ne kiinteistöt, joilla sijaitsee mahdollinen melulle altistuva kohde eli asuinrakennus tai vapaa-ajan rakennus ja jossa saattaa ylittyä ampumaratamelun ohjearvo 60 tai 65 dB. Meluvyöhykkeet on esitetty meluselvityksen liitekartoilla (Liite 5).

8. YMPÄRISTÖKUORMITUS JA TOIMENPITEET YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN RAJOITTAMISEKSI

Yleisesti ampumaratatoiminnan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja -riskit liittyvät ampumamelun leviämiseen sekä luotien ja haulien sisältämien raskasmetallien mahdollisiin päästöihin ratarakenteisiin ja edelleen pinta- ja pohjavesiin. Ampumaratatoiminnasta ei yleensä aiheudu välittömiä tai lyhyen aikavälin ympäristövaikutuksia, vaan haitta-aineiden kulkeutuminen ympäristöön on tyypillisesti äärimmäisen hidasta. Sen sijaan vaikutuksia voi syntyä pitkällä aikavälillä luotien ja haulien rapautuessa ja metallien mahdollisesti kulkeutuessa hulevesien mukana ympäristöön, jos radalla ei ole käytössä mitään haitta-aineiden hallintakeinoja, kuten esim. suojausrakenteita tai rajoituksia lyijyhaulien käytölle.

8.1. Melukuormitus

8.1.1. Yleistä ampumamelusta

Ampumaratatoiminnan melun vaikutukset liittyvät ensisijaisesti häiritsevyyteen ja elinympäristön viihtyisyyteen. Muita mahdollisia terveyteen liittyviä vaikutuksia ei ole voitu tutkimuksin havaita (Ympäristöministeriö, 2014). Ampumaratamelua arvioidaan Suomessa käyttäen melusuurena $L_{A\max}$, jolle on annettu Valtioneuvoston päätöksen (Vnp 53/1997) mukaiset ohjearvot (Taulukko 2). Ohjearvot on tarkoitettu maankäytön ja rakentamisen suunnittelua varten eikä niiden perusteella arvioida terveys- ja viihtyisyyshaittaa. Koska ohjearvot on suunniteltu maankäytön suunnitteluun, ei niitä tule suoraan soveltaa lupamenettelyissä olemassa olevien ampumaratojen melutason hyväksyttävyyden arviointiin (Ympäristöministeriö, 2014).

Taulukko 2. Ampumaratamelun ohjearvot Vnp 53/1997 mukaisesti.

Alueen käyttö	Ohjearvo ($L_{A\max}$)
Asumiseen käytettävät alueet	65 dB
Oppilaitoksia palvelevat alueet	65 dB
Virkistysalueet taajamissa tai niiden välittömässä läheisyydessä	60 dB
Hoitolaitoksia palvelevat alueet	60 dB
Loma-asumiseen käytettävät alueet	60 dB
Luonnonsuojelualueet	60 dB

Valtioneuvoston päätöksen (53/1997) mukaisia ohjearvoja sovellettaessa on otettava huomioon ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit sekä edellä mainittujen alueiden todellinen tai suunniteltu käyttö ja merkitys. Ohjearvoja soveltaessa on lisäksi huomattava, että ohjearvoilla tarkoitetaan Vnp:n mukaisia, esim. kaavoituksella asuin- tai loma-asumiskäyttöön tarkoitettuja alueita, eikä yksittäisiä rakennuksia. Ampumaratojen BAT-oppaassa (Ympäristöministeriö, 2014) esitetään meluntorjunnan tarpeen arviointimenettelyyn suositus, joka perustuu laukausten ja altistuvien kohteiden lukumäärään (Taulukko 3). ”Ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohje - Selvitykset, laskenta ja mittaukset” -ohjeessa katsotaan, että ampumaratamelun sääntelyllä on pyritty ja tulee ensisijaisesti pyrkiä vaikuttamaan pitkän ajan kuluessa esiintyvään kokonaisaltistukseen ja sen mahdollisiin haittoihin eikä vain yhteen hetkelliseen, yhden laukauksen synnyttämään melutapahtumaan (Puolustusvoimat, 2022).

Taulukko 3. Suositus ampumaradan meluntorjunnan tarpeen arviointimenettelyksi (Ympäristöministeriö, 2014).

Alueen käyttö 1	Alueen käyttö 2	Laukauspäämäärä vuodessa *				
		alle 10 000 ls/v	10 000–100 000 ls/v		yli 100 000 ls/v	
			Altistuvien määrä meluvyöhykkeellä			
Melu- vyöhyke [L _{Almax}]	Melu- vyöhyke [L _{Almax}]		I–10	yli 10	I–10	yli 10
Yli 75 dB	Yli 70 dB					
70–75 dB	65–70 dB					
65–70 dB	60–65 dB					
60–65 dB	55–60 dB					
alle 60 dB	alle 55 dB					
	Tilanne ei ole hyväksyttävä. Tarvitaan mittavia meluntorjuntatoimenpiteitä.					
	Meluntorjuntarakenteet mitoitetaan niin että äänitaso ei ylitä ympäristöluvassa annettua tavoite- tai raja-arvoa ja/tai melukuormitusta vähennetään käyttö-aikojen avulla **					
	Meluhaitta on vähäinen, yleensä ei tarvetta meluntorjuntatoimille. Erityiset käyttöaika- ja rajoitukset vain poikkeustapauksissa					
Alueen käyttö 1: Asumiseen käytettävät alueet, oppilaitoksia palvelevat alueet						
Alueen käyttö 2: Virkistysalueet taajamissa tai taajamien välittömässä läheisyydessä, hoitolaitoksia palvelevat alueet, loma-asumiseen käytettävät alueet, luonnonsuojelualueet						

* .22 kaliiperisten aseiden laukaukset huomioidaan vain niissä tapauksissa, missä altistuva kohde on hyvin lähellä ampumarataa.

** Pienten ampumaratojen (alle 10 000 ls/v) meluntorjunta toteutetaan ensisijaisesti käyttöaikojen avulla, meluntorjuntarakenteita edellytettäisiin vain poikkeustapauksissa. Ks. kohta 10.1.2.

Toistaiseksi Suomessa säädetty ampumaratamelun haitallisuuden arviointimenettely on melun mittaaminen, joka suoritetaan Ympäristöministeriön mittausohjeen (1999) mukaisesti. Ohjeen mukaisissa mittausolosuhteissa yksittäisten laukausten pienimpien ja suurimpien äänitasojen ero voi olla jopa 20–30 dB. Eri päivinä hyväksyttävissä sääoloissa tehtyjen mittausten päiväkohtaisten kokonaistulosten vaihteluväli voi sekin olla peräti 15–20 dB. Täten mittaustulokset edustavat aina vain juuri mittauspäivän ja mittaushetkellä esiintyneitä tilanteita ja olosuhteita. Vain pitkän mittaussarjan tilastollisen tuloksen voidaan katsoa edustavan jollakin luotettavuudella pidempää ajanjaksoa. Silti pitkäkin mittaussarja tyypillisillä etäisyyksillä ja ohjeet täyttävissä sääoloissa voi tuottaa tuloksiin varsin suuren vaihteluvälin. Melumittauksien suuren vaihteluvälin vuoksi ei mittausta voida pitää ensisijaisena tapana arvioida ampumaratamelua. Ei myöskään voida sanoa, että mittauksin voidaan ”tarkentaa” mallilaskennan ”suuntaa antavia” tuloksia tai että mittauksin voidaan ”varmentaa meluntorjuntatoimien riittävyys”. Sen sijaan laskentamalleja käyttämällä saadaan paremmin melutilannetta kuvaavia tuloksia. (Puolustusvoimat, 2022.)

Melumallinnukset tuottavat suoraan pitkän ajan melutilannetta edustavan tuloksen, joka vastaa pitkän ajan kuluessa ja lainsäädännössä määritellyssä olosuhteessa tehtyjen monien eri melumittausten kokonaistulosta. Hyvin monina päivinä tehtyjen mittausten päiväkohtaisista tuloksista laskettu energiakeskiarvo lähestyy laskentamallilla saatavaa tulosta. Laskentamallin tuottama tulos vastaa äänen etenemistä suosivia sääolosuhteita, eli käytännössä heikkoa-kohtalaista myötätuulta melulähteestä altistuvia kohteita kohden. Laskennassa ei pääsääntöisesti käytetä varsinaista kasvillisuusvaimennusta, koska Suomessa kasvillisuuden vaimennus ei yleensä ole kovin suuri, varsinkaan lehdettömään aikaan vuodesta. Lisäksi periaatteessa on mahdollista, että olemassa oleva metsä voidaan hakata. Kasvillisuusvaimennusta voidaan käyttää laskennassa, jos radan läheisyydessä on tiheä kuusimetsä ja sen voidaan olettaa säilyvän. (Puolustusvoimat, 2022.)

”Ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohje - Selvitykset, laskenta ja mittaukset” -ohjeen mukaisesti lähtökohta on, että mallilaskenta toimii ampumaratamelun ja pienikaliiperisten aseiden ensisijaisena ja yleensä yksinään riittävänä selvitys- ja arviointimenetelmänä. Näin mallilaskennan tulos on se, jota verrataan melun ohje- tai raja-arvoon. (Puolustusvoimat, 2022.)

Ampumaratojen melutilanteen seuranta on tarpeen ja perusteltua silloin, jos toiminnassa on tapahtunut tai siihen suunnitellaan olennaisia muutoksia. Tällöin suositeltava menettely toteuttaa seuranta on tehdä päivitys laskentamalliselvitykseen. Tärkein peruste mallinnuksen ensisijaiselle käytölle on, että sen tulos on suoraan vertailukelpoinen edellisiin laskentatuloksiin. Mittaustulosten vertailukelpoisuus on ratkaisevasti heikompi. On lisäksi huomattava, että nykyisen ohjearvokäytännön mukaan laukausmäärän muutos ei ole sellainen muutos, jota pitäisi seurata mallintamalla tai uusien mittauksin.

8.1.2. Korkatin ampumaradan melutilanne

Korkatin ampumaradan toiminnasta on teetetty ympäristömeluselvitys, jossa on mallilaskennalla selvitetty sekä nykyisen toiminnan että laajennussuunnitelman mukaisten toimintojen melutasot. Laskennassa on sovellettu nykyaikaisia laskentamenetelmiä sekä lähtöarvoina uusimpia ja luotettavimpia käytössä olevia aseiden melupäästötietoja. Selvityksessä on laskettu A_1 -enimmäisäänitasot ($L_{A_{max}}$) ja kokonaismelualtistusta kuvaava vuositaso (L_{Rden}). Meluselvitys on hakemuksen liitteessä 5 (HMMT Partners Oy, 2022).

Meluselvityksen mukaan ohjearvo 60 dB ($L_{A_{max}}$) voi ylittyä suupamausten johdosta neljällä loma-asunoksi luokitellulla yksittäisellä kohteella (1...4 dB) ja luodin lentoäänien osalta ohjearvo 65 dB voi ylittyä yhdellä asuinrakennuksella (1...5 dB). Ohjearvon ylittävälle melutasoille voi siis altistua enimmillään viidellä kohteella (1 asuinrakennus, 4 loma-asuntoa), jota voidaan pitää hyvin vähäisenä. Korkatin ampumaradan tilanne on osoitettu meluntorjunnan tarpeen arviointimenettelyä kuvaavassa taulukossa 4. Kokonaisaltistumista paremmin kuvaava vuositaso (L_{Rden}) ei ylitä suositusarvoa 55 dB lähimmillä kohteilla nykytilanteessa eikä laajennussuunnitelman mukaisessa tilanteessa.

Taulukko 4. Ampumaradan meluntorjunnan tarpeen arviointimenettely (Ympäristöministeriö, 2014). Korkatin ampumaradan tilanne osoitettu taulukossa sinisellä katkoviivalla.

Alueen käyttö 1	Alueen käyttö 2	Laukausmäärä vuodessa *				
		alle 10 000 ls/v	10 000–100 000 ls/v		yli 100 000 ls/v	
			Altistuvien määrä meluvyöhykkeellä			
Melu- vyöhyke [$L_{A_{max}}$]	Melu- vyöhyke [$L_{A_{max}}$]		1–10	yli 10	1–10	yli 10
Yli 75 dB	Yli 70 dB					
70–75 dB	65–70 dB					
65–70 dB	60–65 dB					
60–65 dB	55–60 dB					
alle 60 dB	alle 55 dB					
	Tilanne ei ole hyväksyttävä. Tarvitaan mittavia meluntorjuntatoimenpiteitä.					
	Meluntorjuntarakenteet mitoitetaan niin että äänitaso ei ylitä ympäristöluvassa annettua tavoite- tai raja-arvoa ja/tai melukuormitusta vähennetään käyttöaikojen avulla **					
	Meluhaitta on vähäinen, yleensä ei tarvetta meluntorjuntatoimille. Erityiset käyttöaikarajoitukset vain poikkeustapauksissa					
Alueen käyttö 1: Asumiseen käytettävät alueet, oppilaitoksia palvelevat alueet						
Alueen käyttö 2: Virkistysalueet taajamissa tai taajamien välittömässä läheisyydessä, hoitolaitoksia palvelevat alueet, loma-asumiseen käytettävät alueet, luonnonsuojelualueet						

* .22 kaliiperisten aseiden laukaukset huomioidaan vain niissä tapauksissa, missä altistuva kohde on hyvin lähellä ampumarataa.

** Pienten ampumaratojen (alle 10 000 ls/v) meluntorjunta toteutetaan ensisijaisesti käyttöaikojen avulla, meluntorjuntarakenteita edellytettäisiin vain poikkeustapauksissa. Ks. kohta 10.1.2.

Meluselvityksessä todetuista ohjearvojen lievista ylityksistä on huomioitava, että laskentamallin tulos on konservatiivinen eli sen osoittama melutaso ei ainakaan ole liian alhainen vaan ennemminkin varovaisesti yliarvioiva. Laskentamalli on muodostettu siten, että sen tuottama tulos vastaa äänen etene mistä suosivia sääolosuhteita eli käytännössä lähinnä heikkoa-kohtalaista myötätuulta. Mallissa siis tuulee myötäisesti kaikkiin suuntiin, aina melulähteestä jokaiseen laskentapisteeseen. Tähän antaa viitteitä myös ampumaradan ympäristössä tehty melumittaus vuonna 2015, jonka mukaan selkeitä ohjearvon ylityksiä ei todettu (Pöyry Finland Oy, 2015). Vuonna 2015 tehdyistä mittaukset on huomioitava, että ne on tehty silloin, kun kivääriradoilla ei ollut ääntä vaimentavia ampumakatoksia.

Ampumaradoilla ei tavanomaisesti tarkastella ampumaratamelun aiheuttamaa sisämelua eikä melutasoja siten verrata asumisterveysasetuksen (545/2015) sisämelun toimenpiderajoihin. Tavallisten asuinrakennusten ja vapaa-ajan rakennusten ulkovaipan tuottama äänitasoerotus eli vaimennus on pienikaliiperisten aseiden (kiväärit, pistooli, haulikot) melun taajuusalueella niin suuri, että sisämelua ei ole tarpeen tarkastella erikseen. Rakennusten ulkovaipan A-äänitasoerotuksen voidaan arvioida varovaisestikin olevan vähintään 20 dB. Jos asiaa kuitenkin tarkastellaan teoreettisesti, päivittäisen laukaussuunnan tulisi olla hyvin suuri, jotta keskiäänitason päiväajan (klo 7-22) toimenpideraja 35 dB ylityisi. Yöaikaan (klo 22-7) ei ammuta lainkaan, joten yöajan toimenpideraja (30 dB) ei voi ylittyä, eikä unen tai levon häirintään liittyvää terveyshaittaa aiheudu. Korkatin ampumaradalle tehdyssä meluselvityksessä on laskettu kokonaismelualtistusta kuvaava vuositaso L_{Rden} . Hakemuksen mukaisten ratojen laukaussuunnalla ulkomelun suositustason 55 dB (L_{Rden}) ylitys ei ole lähelläkään ampumaradan ympäristössä sijaitsevilla asuin- tai vapaa-ajan rakennuksilla.

Melusta ei ole valitettu toiminnanharjoittajalle eikä ympäristöviranomaiselle.

8.1.3. Meluvaikutukset ja toimenpiteet Korkatin ampumaradalla

BAT-oppaan mukaan olemassa olevalle toiminnalle voidaan hyväksyä ohjearvoa ylemmät raja-arvot tai asettaa ohjearvot tavoitearvoina. Lisäksi voidaan rajoittaa toiminta-aikoja (BEP) esim. iltaisin, viikonloppuina ja pyhäpäivinä. Edellä mainituin perustein hakija esittää, että ohjearvoihin (L_{Amax}) pohjautuvat raja-arvot asetetaan Korkatin ampumaradalle tavoitteellisina tai 5 dB ohjearvotasojä korkeammiksi. Lisäksi raja-arvoksi voidaan asettaa kokonaismelualtistusta kuvaava vuositaso 55 dB (L_{Rden}), joka ei saa ylittyä lähimpien asuinrakennusten tai lomarakennusten oleskelualueilla. Korkatin ampumaradan melunhallintakeinoksi esitetään käyttöaikojen rajoittamista siten, että ampumaratoja saa käyttää seuraavasti:

- maanantai - perjantai klo 09 - 20
- lauantai klo 09 - 18
- sunnuntai klo 13 - 18
- Juhlapyhinä (joulu, pääsiäinen, juhannus) ampuminen ei ole sallittua.

AMPY-oppaan (Ympäristöministeriö 2012) mukaan ohjearvojen täyttyminen antaa lähtökohtaisesti oikeuden harjoittaa ammuntaa päivittäin klo 07 – 22 välisenä aikana, mikä vastaa 105:tä tuntia viikkotasolla. Korkatin radalle esitetyt ampuma-ajat (ma-pe 09 – 20, la 09 – 18, su 13 – 18) vastaavat 67:ää tuntia viikkotasolla. Tämä tarkoittaa noin 36 % vähennystä ampuma-aikoihin verrattuna ohjeellisen lähtökohtaan, mitä voi pitää huomattavana aikarajoituksena suhteessa siihen, että ohjearvojen ylitys olisi lajiradasta riippuen vain 1...5 dB:n luokkaa.

Korkatin ampumaradan rajoitettujen käyttöaikojen johdosta toiminnan ei arvioida aiheuttavan häiriötä tai haittaa lähialueelle. Toiminta-aikoja on rajoitettu erityisesti viikonloppujen osalta. Toimintaa ei myöskään ole ympäri vuoden ja osa ampujista käyttää aseissaan äänenvaimentimia. Radan pääasi-

allinen toiminta-aika on touko-lokakuu. Vaikka radalla on käytännössä vähän toimintaa marras-huhtikuun aikana voi satunnainen käyttö olla mahdollista ympäri vuoden. Ampumarata on ollut myös pitkään toiminnassa, joten se ei ole uutta toimintaa alueella, eikä sen aiheuttamasta melusta ole myöskään valitettu. Uudet toiminnot eivät lisää ympäristöluvan mukaista kokonaislausekasmäärää eikä lievät melun ohjearvoylitykset johdu uusista lajiradoista.

Meluntorjuntarakenteiden, kuten vallien rakentaminen nykyisille radoille ei ole teknistaloudellisesti tarkasteltuna tarpeellista eikä kohtuullista, kun huomioidaan, että ohjearvojen ylitykset voivat olla korkeintaan hyvin maltilliset (1...5 dB) ja melulle mahdollisesti altistuvia kohteita on vähän. Toimenpiteiden kohtuullisuutta arvioitaessa on huomioitava, että ohjearvojen ylityksiä mahdollisesti aiheuttaville radoille (hivirata, kiväärirata ja pistoolirata) on viime vuosina jo tehty merkittäviä meluntorjuntarakenteita. Kaikkien näiden ratojen tausta- ja/tai sivuvalleja on korotettu useilla metreillä ja ampumapaikoille on rakennettu melua vaimentavat katokset. Näiden toimenpiteiden johdosta melutasot ovat pienentyneet useilla desibeleillä lähimmissä altistuvissa kohteissa. Toimenpiteet ovat rajoittaneet melun leviämistä, joten melulle altistuvien määrä on myös vähentynyt.

Mahdollisia meluhaittoja ja häiriöitä voidaan lisäksi estää huolehtimalla siitä, että altistuvien määrä ei lisäännä nykytilanteesta. Tämä voidaan tarvittaessa toteuttaa siten, että:

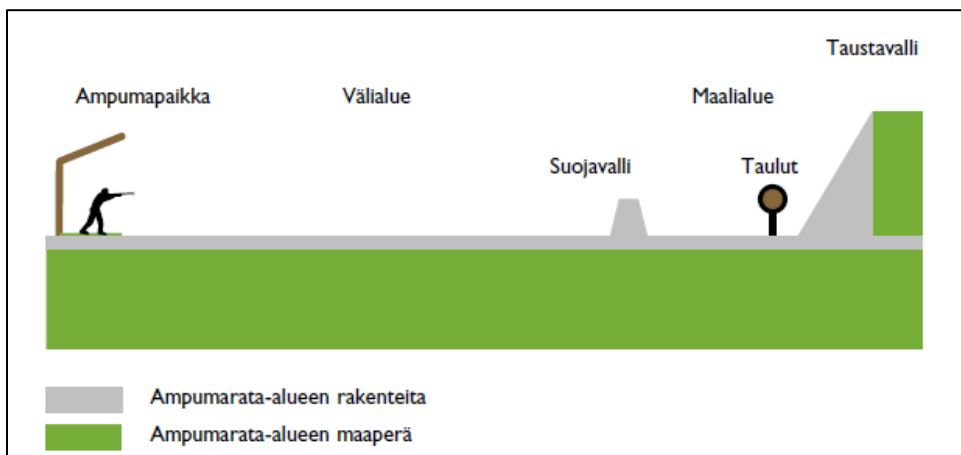
- ampumatoiminnan melualueet eivät laajene – tästä vastuu on ampumaradan toiminnanharjoittajalla tai
- ampumaradan lähelle, meluselvityksen mukaisille meluvyöhykkeille, ei saa kaavoittaa tai rakentaa uusia altistuvia kohteita – tästä vastuu on kaupungilla kaavoituksen ja rakennuslupien laadinnassa ja toteutuksessa.

8.2. Päästöt ratarakenteisiin ja maaperään

8.2.1. Yleistä

Ampumaratatoiminta kuormittaa ympäristöä pääasiassa metalleja sisältävien haulien ja luotien kautta. Luotien merkittävimmät haitta-aineet ovat lyijy, kupari, antimoni ja sinkki. Haulien merkittävimmät haitta-aineet ovat lyijy ja antimoni, mikäli ammutaan lyijyä sisältävillä hauleilla. Metalleja voi ajan myötä kulkeutua sadevesien kautta pintavesiin tai maahan imeytyvän vajoveden mukana syvemmälle maakerrokseen tai pohjaveteen, mikäli radalla ei ole mitään suojausrakenteita. Ampumaratatoiminnasta ei yleensä aiheudu välittömiä tai lyhyen aikavälin ympäristövaikutuksia, vaan haitta-aineiden kulkeutuminen ympäristöön on tyypillisesti äärimmäisen hidasta. (Ympäristöministeriö, 2014)

Ympäristöministeriön julkaisemien Ampumatojen ympäristölupa -oppaan (Ympäristöministeriö, 2012) ja BAT-oppaan (Ympäristöministeriö, 2014) mukaan ampumaradan pintamaakerros katsotaan ratarakenteeksi. Tällä tarkoitetaan luotiaseradoilla ampumapaikkojen, välialueen ja maalialueen pintamaata, johon ammunasta syntyvät jätteet kertyvät (Kuva 11).

Kuva 11. Kivääri- ja pistooliradan rakenteita (Ympäristöministeriö, 2012).

8.2.2. Haitta-ainekuormitus ja toimenpiteet Korkatin ampumaradalla

Haapaveden ympäristöviranomaisen tarkastuskertomuksen 20.12.2021 (Liite 7) mukaan hirviradan taustavallista on poistettu luotiaines vuonna 2011 ja muiden ratojen taustavalleista vuonna 2013. Ympäristölupapäätöksen mukaan kivääriratojen taustavalleista on kahden metrin korkeudelta ja 50 cm:n syvyydeltä poistettu luoteja sisältävä maa-aines ja toimitettu Ekokem Palvelu Oy:n kaatopaikalle Kuopioon.

AMPY-oppaan (Ympäristöministeriö, 2012) tarkoituksiin ampumaradan ratarakenteisiin kertyneiden haitta-aineiden määrää on arvioitu laskennallisesti laukausmäärien perusteella käyttäen keskivertopainosten tietoja (Taulukko 5). Kyseessä on suuntaa antava arvio, koska laukausmääriä ei ole aina kirjattu. Oletuksena on, että kaikki ammutut laukaukset on ammuttu lyijyluodein ja yleisimmillä käytössä olevilla aseilla. Luodin massana on käytetty 6,5 g, josta lyijyn osuus 89 %, kuparin 9 % ja antimonin sekä sinkin osuus 1 %.

Taulukko 5. Ampumaradan ratarakenteisiin kertyneiden haitta-aineiden määrä kahdella eri laukausmääräarviolla (laskettu oletuksella, että kaikki ovat lyijyluoteja)

Laukausmääräarviot	Yhteensä 2012 - 2022	Lyijy (kg)	Kupari (kg)	Antimoni (kg)	Sinkki (kg)
a) 10 000 ls/v	100 000	579	59	7	7
b) 12 000 ls/v	120 000	694	70	8	8

Korkatin ampumaradalle on tehty BAT-oppaan mukainen haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi, jonka perusteella päästöpotentiaali on pieni ja pintavesi- sekä pohjavesiriski ovat pieniä. Tämän perusteella ampumarata luokitellaan riskitasoltaan perustason (taso 1 – matala ympäristöriski) radaksi. Ympäristöriski numeerisesti ja perustason ratojen ohjeelliset vaatimustasot on esitetty liitteessä 6. Matalan ympäristöriskin kohteissa katsotaan, että toiminnan aiheuttaman kuormituksen seuranta laukausmäärien seurannalla ja mahdollinen vaikutusten tarkkailu ovat riskinhallinnan kannalta riittäviä toimenpiteitä. Lähtökohtaisesti suojaus- tai kunnostustoimenpiteille ei nykytoiminnassa ole siis tarvetta. Myöskään säännölliselle luotimateriaalien poistolle taustavalleista ei ole riskiperusteista tarvetta. Haitallisten aineiden leviämisen estämiseksi ja kokonaiskuormituksen vähentämiseksi Korkatin ampumaradalla on käytössä luotiloukut pistooliradalla.

9. PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN (BAT) JA KÄYTÄNNÖN (BEP) SOVELTAMINEN

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan BAT käsite on keskeisessä asemassa arvioitaessa ympäristönsuojelun vaatimustasoa ympäristönsuojelulain mukaisessa lupamenettelyssä ja se on tarkoitettu parantamaan ympäristönsuojelun tasoa, kehittämään ampumaratojen ympäristönsuojelun kustannustehokkuutta, yhtenäistämään ympäristölupien vaatimustasoa ja luomaan paremmat edellytykset tapauskohtaisten olosuhteiden huomioimiselle. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan soveltaminen vähentää myös turhia ja virheellisiä investointeja. Myös ympäristönsuojelulaki korostaa, että ympäristölupahakemuksen käsittelyssä on huomioitava parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja käytäntöjen lisäksi niiden kohtuullisuus saavutettavaan hyötyyn päästöjen vähentämisessä. Siten BAT:n soveltamista on pidettävä lähtökohtana ja suomalaisen oikeusharkinnan perustana. (Ympäristöministeriö, 2014).

Haitta-aineiden riskinhallintatoimien tarve on arvioitu ampumaratojen BAT-oppaan (Ympäristöministeriö, 2014) mukaisesti. BAT-oppaan mukaan ampumaratatoiminnan haitta-aineiden hallinnan tarve sekä parhaat käyttökelpoiset tekniikat määritellään kohdekohtaisesti toiminnan aiheuttaman pitkän aikavälin ympäristöriskin perusteella.

Korkatin ampumaradalla haitta-aineiden aiheuttaman ympäristöriskin määrittämisessä ja riskinhallinnan suunnittelussa on noudatettu BAT-oppaan mukaista pisteytystä. Pisteytyksen perusteella ampumarata sijoittuu haitta-aineriskin merkittävyyden osalta matalan ympäristöriskin luokkaan. Ohjeellisten menetelmien mukaisesti ympäristökuormitusta vähentää pistooliradalla olevat luotiloukut.

Ratarakenteiden puhdistustarve arvioidaan riskiperusteisesti ja kestävän kunnostuksen periaatteiden mukaisesti toiminnan loputtua. Luotien poistaminen taustavalleista ei ole tarpeen toiminnan aikana radan vähäisestä laukausmäärästä eli kuormituksesta johtuen. Lisäksi huomioitavaa on, että taustavallit ovat kuivaa hiekkamaata tai puunkuorihakkeella peitetty, josta liijyn liukeneminen ja kulkeutuminen ympäristöön arvioidaan olevan käytännössä hyvin pientä. Toiminnan aikaisia kunnostustoimenpiteitä arvioitaessa on huomioitava, että ratarakenteisiin ei sovelleta maaperän pilaantumisen ohjearvoja. Koska ampumaradan toiminta jatkuu, on parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) mukaista jättää ratarakenteet paikoilleen. Ratarakenteen kunnostustarve tulee riskinarvioinnin perusteella harkittavaksi, jos ampumaratatoiminta loppuu ja maankäyttö alueella muuttuu.

Toiminnan päästöjä ja niiden kulkeutumista tullaan tarkkailemaan laukausmäärien ja pintaveden tarkkailusuunnitelman perusteella.

Melunhallinnan kannalta toiminta-aikojen rajoittaminen on parasta käyttökelpoista tekniikkaa ampumaradalla, jossa vuosittainen laukausmäärä on vähäinen, altistuvien kohteiden määrä on vähäinen, kohteet sijaitsevat etäällä ja ohjearvojen ylitykset voivat olla korkeintaan lieviä. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) ja käytännön (BEP) mukaisena riittävänä toimenpiteenä voidaan pitää sitä, että toiminta-aikoja on rajoitettu. Toiminnan hyväksyttävyyden lisäämiseksi ja haitan kokemisen tunteen vähentämiseksi ampumaradan toimijat tiedottavat toiminnasta ja ovat tarvittaessa vuorovaikutuksessa sidosryhmien ja lähinnä naapureiden kanssa (BEP). Vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa on esimerkiksi avoimet tilaisuudet ampumaradalla, jotka mahdollistavat rataa ja toimintaan tutustumisen.

Lisäksi toimiva ja kustannustehokas melunhallintakeino on huolehtia siitä, että ampumaradan lähelle meluselvityksen mukaisille meluvyöhykkeille ei muodostu uusia altistuvia kohteita – tämän osalta toteutusvastuu on kaupungin kaavoituksen ja rakennuslupien käsittelyn kautta.

10. TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Ampumaradan melupäästöä tullaan tarkkailemaan laukausmäärien perusteella. Toiminnanharjoittaja pitää valvonnalla ja ohjeistuksella huolen, että ampuma-aikoja noudatetaan. Melumittaukset eivät ole

tarpeen kappaleessa 8.1.1 esitetyillä perusteilla. Mikäli toiminnan muutoksesta aiheutuisi merkittävää muutosta melutilanteeseen, selvitetään sen vaikutukset laskentamallin päivityksellä.

Ampumaradan pohja- ja pintaveden pilaantumisriskin arvioidaan olevan pieni. Tästä huolimatta varovaisuusperiaatteen perusteella esitetään, että vesitarkkailua tehtäisiin jatkossa rata-alueelta purkautuvasta pintavedestä. Tarkkailupisteeksi esitetään rumpuputkea ennen moottorirataa, johon hulevedet tulevat rata-alueelta. Pintavesinäyte esitetään otettavaksi kerran kolmessa vuodessa ylivirtaamakaudella keväällä, jos putkesta saadaan edustava näyte virtaavasta vedestä. Näytteenottopisteen sijainti on esitetty kuvassa 12. Tarkkailupisteen suuntaa antavat koordinaatit ovat N7117270, E427370 (ETRS-TM35FIN).

Vesinäytteestä analysoidaan ampumaratatoiminnan kannalta keskeisimpien haitta-aineiden liukoiset pitoisuudet: lyijy (Pb), antimoni (Sb), kupari (Cu), arseeni (As) ja sinkki (Zn). Lisäksi analysoidaan pH ja sähköjohtavuus sekä kalsium (Ca) ja DOC biosaatavan lyijyn pitoisuuden määrittämistä varten.

Näytteet otetaan asiantuntevan näytteenottajan toimesta ja näytteet analysoidaan akkreditoidussa laboratoriossa. Vesianalyysien tulokset toimitetaan viranomaiselle viipymättä niiden valmistuttua.

Kuva 12. Tarkkailupisteen sijainti merkitty ilmakuvaan ja valokuvaan sinisellä ympyrällä. Valokuvan kuvaussuunta länteen. (Aineisto: Google Maps ilmakuva 11/2022. Valokuva 10/2022, Sääksjärvi/SAL)

Mikäli pintavedessä havaitaan toistuvasti korkeita haitta-ainepitoisuuksia, kuten ympäristölaatu normien ylityksiä huomioiden sekoittuminen vesistöön, suunnitellaan tarvittavat toimenpiteet haitta-ainekuormituksen vähentämiseksi tai poistamiseksi parhaan käytökelpoisen tekniikan (BAT) periaatteiden mukaisesti.

Haitta-aineiden kertymistä luotiloukkuihin ja ratarakenteisiin ja sitä kautta ratakohtaista kuormituspotentiaalia seurataan laukaussmäärien seurannan avulla vuositasolla. Ampumarataan liittyvät rakenteet, kuten luotiloukkujen kunto tarkastetaan säännöllisesti ja huolletaan tarvittaessa.

Pois kuljetettujen jätteiden määrästä pidetään kirjaa. Pääasiassa ampumatoiminnasta syntyvät jätteet ovat pahvi-/kartonkijätteitä, metalleja ja sekajätettä. Luodit poistetaan luotiloukuista, kun loukut täyttyvät ja poistetut luotijätteet toimitetaan hyväksytyyn vastaanottoipaikkaan.

Toiminnasta pidetään ampumapäiväkirjaa, johon kirjataan laukausmäärät radoittain. Vuosiraportti toimitetaan ympäristönsuojeluviranomaiselle lupamääräyksen 15. mukaisesti. Tarkkailua ja raportointia voidaan muuttaa tarvittaessa ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla.

11. POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Hakijan arvion mukaan ampumaradan toiminnassa ei tapahdu sellaisia poikkeuksellisia tilanteita, jotka johtaisivat toiminnan aiheuttamien ympäristövaikutusten lisääntymiseen.

Turvallisuuden osalta viranomainen on poliisi, joten turvallisuusasioita ei käsitellä eikä arvioida enemmälti ympäristölupahakemuksessa.

12. LUPAMÄÄRÄYKSET, JOIHIN HAETAAN MUUTOSTA

Ympäristönsuojelulain 89 §:n 1 momentin perusteella toiminnanharjoittaja voi hakea ympäristöluvan muuttamista. Lupamääräyksiin esitetyt muutokset eivät aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle eikä ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa eikä eräistä naapuruussuhteista annetun laissa tarkoitettua kohutonta rasisutusta. Lupamääräyksiin 1., 3., 4., 9. ja 14. esitetään tehtäväksi seuraavat muutokset.

12.1. Toiminta-ajat (Lupamääräys 1.)

Nykyisen lupamääräyksen 1. mukaan ratoja saa käyttää neljänä arkipäivänä viikossa ja sunnuntaisin seuraavasti:

- keskiviikkona kello 9.00-20.00
- torstaina kello 9.00-20.00
- perjantaina kello 9.00-20.00
- lauantaina kello 9.00-18.00
- sunnuntaina kello 13.00-18.00.

Meluun perustuen ei ole syytä rajoittaa toimintaa neljään arkipäivään viikossa. Radalla tehtyjen meluntorjuntatoimenpiteiden johdosta melutasot ympäristössä ovat selvästi pienentyneet lupapäätöksen antamisen ajankohtaan (2015) nähden. Meluselvityksen mukaan melulle altistujia on ampumaradan ympäristössä vähän ja toiminnan aiheuttama vuositaso (L_{Rden}) ei ylitä missään lähiympäristön kohteessa suositusarvoa 55 dB nykytilanteessa eikä myöskään laajennussuunnitelman mukaisessa tilanteessa. Ampumatoiminnasta ei ole tullut myöskään meluvalituksia luvanhaltijalle eikä valvontaviranomaiselle. Toiminta-aikoja kuitenkin rajoitetaan edelleen melun mahdollisen häiritsevyyden vähentämiseksi aamujen, iltojen ja viikonloppujen osalta.

- Esitetään, että määräyksen 1. sallittuja toiminta-aikoja koskeva osa kuuluu jatkossa seuraavasti:
Ampumaratoja saa käyttää seuraavasti:
 - *maanantai - perjantai klo 9.00 - 20.00*
 - *lauantai klo 9.00 - 18.00*
 - *sunnuntai klo 13.00 - 18:00.*

12.2. Käytettävät aseet (Lupamääräys 3.)

Nykyinen lupamääräys 3: *Ampumarata-aluetta saa käyttää vain hakemuksessa esitettyihin kivääri-, pienoiskivääri- ja pistooliammuntoihin.*

Lupamääräyksessä mainittujen aseiden lisäksi uusilla laajennussuunnitelman mukaisilla toiminnallisilla radoilla on tarve ampua haulikolla. Sovelletussa reserviläisammunnassa (SRA) ja practical-lajeissa käytetään haulikoita. Lisäksi toiminnallisella radalla voidaan suorittaa haulikon patruunoiden osumakuivon testiammuntoja, jota varten radalle asennetaan luotiloukku, johon taulu kiinnitetään.

- Esitetään, että määräys 3. muutetaan kuulumaan kokonaisuudessaan seuraavasti:
Ampumarata-aluetta saa käyttää kivääri-, pienoiskivääri- ja pistooliammuntoihin. Lisäksi haulikolla voidaan ampua toiminnallisilla radoilla taustavallia vasten asetettaviin maaleihin tai luotiloukkuihin.

12.3. Luotimateriaalien poisto (Lupamääräys 4.)

Nykyinen lupamääräys 4: *Ampumaradan taustavalleihin kertyneet luotimateriaalit tulee poistaa vähintään kymmenen vuoden välein ja seuraavan kerran viimeistään vuonna 2021. Tällöin taustavallien luotien iskeytymisalueelta tulee poistaa luotiaines 50 cm:n syvyydeltä ja kahden metrin korkeudelta. Luotiloukkuihin kertyvä luotimateriaali tulee poistaa asianmukaiseen jätteenvastaanottoon säännöllisesti.*

Taustavallien iskemäkohtien poistaminen ei ole BAT:n mukaisen haitta-aineiden hallinnan tarvearvioinnin mukaisesti suositeltu ja tarpeellinen toimenpide matalan ympäristöriskin kohteille. Haitta-aineiden hallinnan tarvearvioinnin (Liite 6) mukaan Korkatin ampumarata luokitellaan matalan ympäristöriskin radaksi, jossa luotien poistamiselle toiminnan aikana ei ole tarvetta. Lisäksi kivääriradoilla on käytetty taustavallien korotuksessa materiaalina mm. puuperäistä ainesta (kuorihaketta), jonka poistaminen lupamääräyksen mukaisesti ei ole teknisesti ja kustannustehokkaasti mahdollista. Ratarakenteiden puhdistustarve arvioidaan riskiperusteisesti ja kestävän kunnostuksen periaatteiden mukaisesti, mikäli toiminta loppuu ja maankäyttö alueella muuttuu.

Luotiloukkuihin liittyvään määräykseen ei esitetä muutosta, koska luotimateriaalit poistetaan lupamääräyksen mukaisesti säännöllisesti ja toimitetaan asianmukaiseen jätteenvastaanottoon. Luotiromut on toimitettu viimeksi Utacon Oy:lle marraskuussa 2022.

- Esitetään, että taustavallien luotimateriaalien poistoa koskeva määräys poistetaan ja määräys 4. muutetaan kuulumaan kokonaisuudessaan seuraavasti:
Luotiloukkuihin kertyvä luotimateriaali tulee poistaa asianmukaiseen jätteenvastaanottoon säännöllisesti.

Ampumaradan rakenteiden puhdistustarve tulee arvioida riskiperusteisesti, mikäli ampumaratatoiminta loppuu ja maankäyttö alueella muuttuu.

12.4. Melumittaukset (Lupamääräys 9.)

Nykyinen lupamääräys 9: *Toiminnasta aiheutuva melutaso ei saa ylittää asuinalueille 65 dB ja lomaa-asumiseen käytettävillä alueilla 60 dB. Melutasot on määritetty A-painotettuna enimmäistasona impulssiaikavakiolla (L_{AImax}) valtioneuvoston päätöksen ampumaratojen aiheuttaman melutason ohjearvoista (VNp 53/1997) mukaisesti.*

Melumittaus on suoritettava viimeistään 10 vuoden kuluttua ympäristölupapäätöksen lainvoimaiseksi tulopäivästä ja suunnitelma mittausten toteuttamisesta on toimitettava Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle vähintään kuukausi ennen mittauksia. Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa antaa lisämääräyksiä melumittausten suorittamisesta tai muista tarvittavista meluntorjuntatoimenpiteistä.

Toiminnasta on laadittu mallilaskentaan perustuva meluselvitys (Liite 5), joka on tarkempi ja kattavampi kuin yksittäiset melumittaukset. Nykyisen ympäristöluvan (2.11.2015) määräyksen 9. perusteissa on todettu, että melumittaukset on määrätty, koska aiemmissa mittauksissa osa mittaustulokista ylitti ohjearvon. Mittauksessa todettu kahden yksittäisen laukauksen 1 dB:n ohjearvoylitys ei ole enää mahdollinen, koska radoille tehtyjen meluntorjuntarakenteiden johdosta melutaso mittauspisteessä on selvästi alle ohjearvon.

Sovellettaessa valtioneuvoston päätöstä ampumamelun ohjearvoista (53/1997) ja otettaessa huomioon päätöksen 3 § mukaisesti ampumaratatoiminnan luonne, kuten ampuma-ajat, laukausmäärät ja ampumalajit, voidaan olemassa olevalle toiminnalle asettaa ohjearvot tavoitearvoina. Ohjearvosuureen eli A-painotetun enimmäisäänitason (L_{AImax}) on todettu soveltuvan huonosti ampumaratamelun

arviointiin, koska se ei huomioi laukaussmääriä eikä melun ajallista esiintymistä eri viikonpäivinä ja vuorokaudenaikoina. Häiritsevyyden ja kokonaismelualtistuksen arvioinnin kannalta tämä on olennainen puute erityisesti radoilla, joilla on vähäinen laukaussmäärä ja joissa on rajoitetut toiminta-ajat. Keskiäänitasoon perustuva vuositaso (L_{Rden}) kuvaa paremmin toiminnan aiheuttamaa kokonaisaltistusta.

Melumittaukset eivät ole tarpeen hakemuksen kappaleessa 8.1.1 esitetyillä perusteilla. Mikäli hakemuksen mukaiseen toimintaan tulisi tulevaisuudessa merkittävää toiminnallista tai rakenteellista muutosta, selvitetään sen vaikutukset melutilanteeseen laskentamallin päivityksellä. Hakemuksessa esitetty muutos toimintaan ja sen vaikutukset nykyiseen melutilanteeseen on selvitetty eikä siltä osin ole tarvetta tehdä enempää selvityksiä.

- Esitetään, että määräys 9. muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Toiminnasta aiheutuvan melutason tavoitearvo on asuinalueille 65 dB ja loma-asumiseen käytettävillä alueilla 60 dB (L_{Amax}). Alueilla ei tarkoiteta yksittäisiä asuin- tai vapaa-ajan rakennuksia.

Toiminnasta aiheutuva kokonaismelualtistus ei saa ylittää vuositasoja 55 dB (L_{Rden}) lähimpien asuinrakennusten tai lomarakennusten oleskelualueilla.

Ampumaradan pitäjän on päivitettävä meluselvitys, mikäli ampumatoiminnassa tapahtuu muutos, joka aiheuttaa muutoksia hakemuksen mukaiseen melutilanteeseen. Meluselvityksen päivitys tehdään ensisijaisesti laskentamallilla.

12.5. Vesinäytteiden otto (Lupamääräys 14.)

Nykyinen lupamääräys 14: *Alueen pohjaveden laatua tulee tarkkailla raskasmetallien osalta kolmen vuoden välein ja seuraava tarkkailu tulee tehdä vuonna 2017. Näyte otetaan joko Leppiojan vesiosuuskunnan pohjavesialueen havaintopisteestä tai käytössä olevasta lähimmästä talousvesikaivosta touko-kesäkuun aikana ja siitä määritetään vähintään pH, rauta, mangaani, arseeni, kadmium, kromi, lyijy ja nikkeli. Näytteenotosta ja tulosten toimittamisesta tulee sopia Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa.*

Leppiojan vesiosuuskunta ei ole enää toiminnassa ja lähialueen taloudet ovat liittyneet kunnalliseen vesijohtoverkostoon, joten lupamääräyksen mukaista tarkkailua ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa. Ampumarata ei myöskään sijaitse pohjavesialueella. Pohjavesitarkkailun sijaan ensisijaisempaa olisi tarkkailla rata-alueelta kulkeutuvan pintaveden laatua. Lisäksi näytteistä tehtäviin analyysiin olisi syytä tehdä päivityksiä vastaamaan ns. ampumaratametalleja, jotka on lueteltu mm. BAT-opaassa (Ympäristöministeriö, 2014).

- Esitetään, että lupamääräys 14. muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Ampumaradan pitäjän tulee tarkkailla pintaveden laatua radalta poistuvasta pintavedestä kolmen vuoden välein. Näyte otetaan rata-alueen ja moottoriradan välistä, johon rata-alueen pintavedet kulkeutuvat. Näyte otetaan keväällä ylivirtaamakauden aikana ja siitä määritetään vähintään liukoiset lyijy-, antimoni-, kupari-, arseeni- ja sinkkipitoisuudet sekä pH ja sähkönjohtavuus. Lisäksi pintavedestä analysoidaan kalsium (Ca) ja DOC biosaatavan lyijyn pitoisuuden määrittämistä varten.

Näytteenotosta, tulosten toimittamisesta ja tarkkailun muuttamisesta tulee sopia Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa.

LIITTEET

1. Tiivistelmä
2. Sijaintikartat
3. Vesitarkkailu, analyysiraportti 2022
4. Rajanaapurit ja asianosaiset
5. Ympäristömeluselvitys, HMMT, 2022
6. Tutkimustarpeen arviointi ja haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi
7. Tarkastuskertomus, Haapaveden kaupunki, Ympäristöpalvelut Helmi, 2021

LÄHTEET

Ympäristöministeriö, 2014. Kajander, S. & Parri, A. Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT). Ampumaratojen ympäristövaikutusten hallinta. Suomen Ympäristö 4/2014.

Ympäristöministeriö, 2012. AMPY-työryhmä. Ampumaratojen ympäristöluva. Opas toiminnanharjoittajille sekä lupa- ja valvontaviranomaisille. Suomen Ympäristö 23/2012.

Puolustusvoimat, 2022. Lahti, T., Markula, T. & Hanski, M. Ampumaratojen ja pienikaliiperisten aseiden ympäristömelun arviointiohje - Selvitykset, laskenta ja mittaukset.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, yhdistelmäkartta 18.1.2022. (https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2022/05/PP_maakuntakaavayhdistelma_www18052022.pdf)

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen, maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset 5.11.2018 (tekn. tark 18.6.2019). (<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/09/6313.pdf>)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. 2018. Haapaveden pohjavesialueiden luokitus- ja rajausmuutokset. (<https://www.ymparisto.fi/download/Haapavesiluokitusjarajausmuutoksetpdf/%7BF31119BC-46A7-4FB7-B807-7222E084E819%7D/134244>)

Pöyry Finland Oy. Raportti 22.4.2015. Haapaveden Riistanhoitoyhdistys. Korkatin ampumaratamelun mittaukset 20.3.2015.

Maanmittauslaitos. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu. (<https://tiedostopalvelu.maanmittauslaitos.fi/tp/kartta>)

KORKATIN AMPUMARADAN YMPÄRISTÖLUVAN MUUTOSHAKEMUKSEN TIIVISTELMÄ

Haapaveden Riistanhoitoyhdistys ry hakee muutosta Korkatin ampumaradan ympäristölupaan. Muutoshakemus koskee Korkatin ampumaradan toimintaa ja sille 29.10.2015 myönnettyä toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupaa.

Muutosta haetaan ympäristöluvan lupamääräyksiin (Ysl 89 §) sekä toimintaan suunnitellun muutoksen johdosta (29 §). Toiminnan muutos käsittää toiminnan laajentamisen kivääriaseiden kohdistuspaikalla ja kahdella toiminnallisen ammunnan radalla. Lupamääräyksiin haettavat muutokset liittyvät toiminta-aikoihin, käytettäviin aseisiin, luotimateriaalien poistoon, melumittauksiin ja vesinäytteiden ottoon.

Korkatin ampumarata sijaitsee noin 7,5 kilometriä Haapaveden keskustasta koilliseen. Ampumarata sijaitsee kiinteistöllä 71-402-30-21 Aakonvuori, jonka omistaa Haapaveden Riistanhoitoyhdistys. Korkatin ampumarata on toiminut vuosina 1980-2004 ja alkanut uudestaan vuoden 2011 jälkeen. Hakijana on Haapaveden Riistanhoitoyhdistys, jonka lisäksi alueella toimivat Haapaveden Reserviläiset, Haapaveden Ampumaseura, Haapaveden urheilijat ja paikalliset metsästysseurat.

Nykyisellään ampumaradalla on viisi luotiaserataa (hirvirata 100/75 m, kiväärirata 150 m, pienoishirvi-/villikarjurata 50 m, pienoiskiväärirata 50 m ja pistoolirata 25 m). Uusia laajennussuunnitelman mukaisia toimintoja ovat kivääriaseiden kohdistuspaikka hirviradan yhteyteen (ampumaetäisyys 200/100 m) sekä toiminnallisen ammunnan radat (2 kpl). Kokonaislaukauskäärä on enimmillään nykyisen ympäristöluvan mukainen 50 000 laukausta vuodessa. Muutoshakemuksessa esitetään toiminta-ajoiksi maanantaista perjantaihin klo 9.00 - 20.00, lauantaisin klo 9.00 - 18.00 ja sunnuntaisin klo 13.00 - 18.00. Juhlapyhinä (joulu, pääsiäinen, juhannus) ampuminen ei ole sallittua.

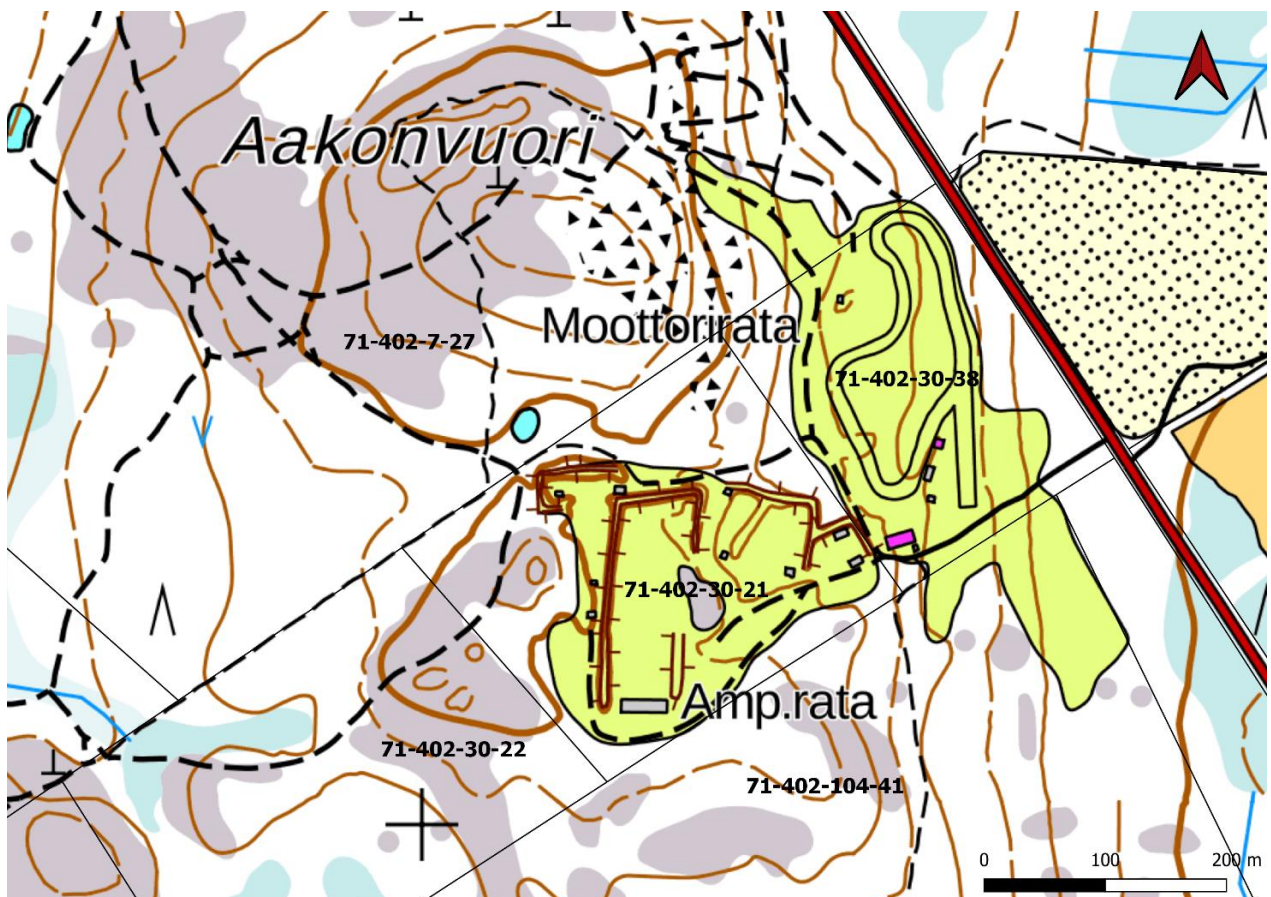
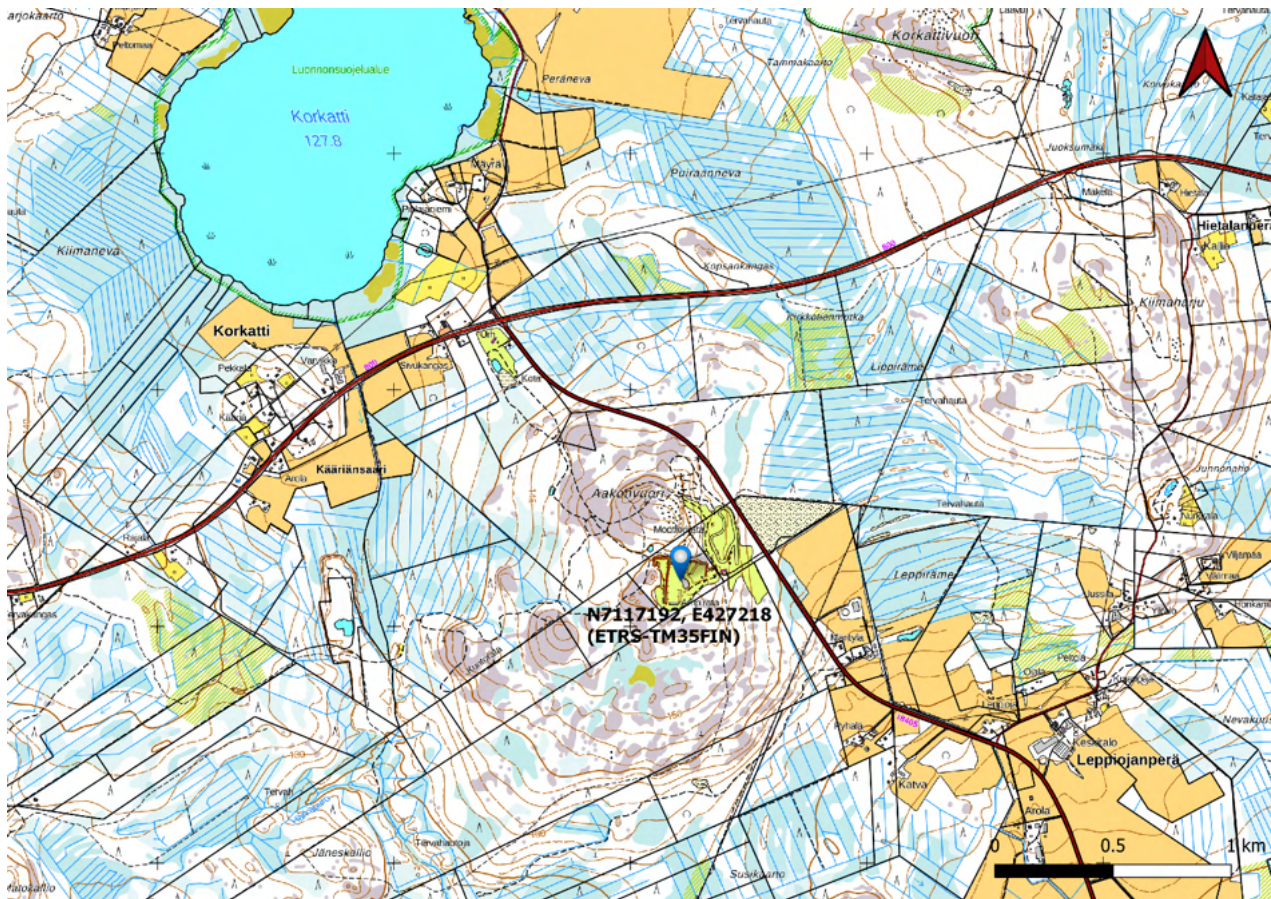
Ympäristöluvan muutoshakemus ja hakemuksen mukainen toiminta noudattaa ympäristönsuojelulain mukaisessa lupamenettelyssä keskeisessä asemassa olevaa parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) periaatteita. Toimintaa tullaan tarkkailemaan tarkkailusuunnitelman mukaisesti, josta raportoidaan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

SIJAINTIKARTTA

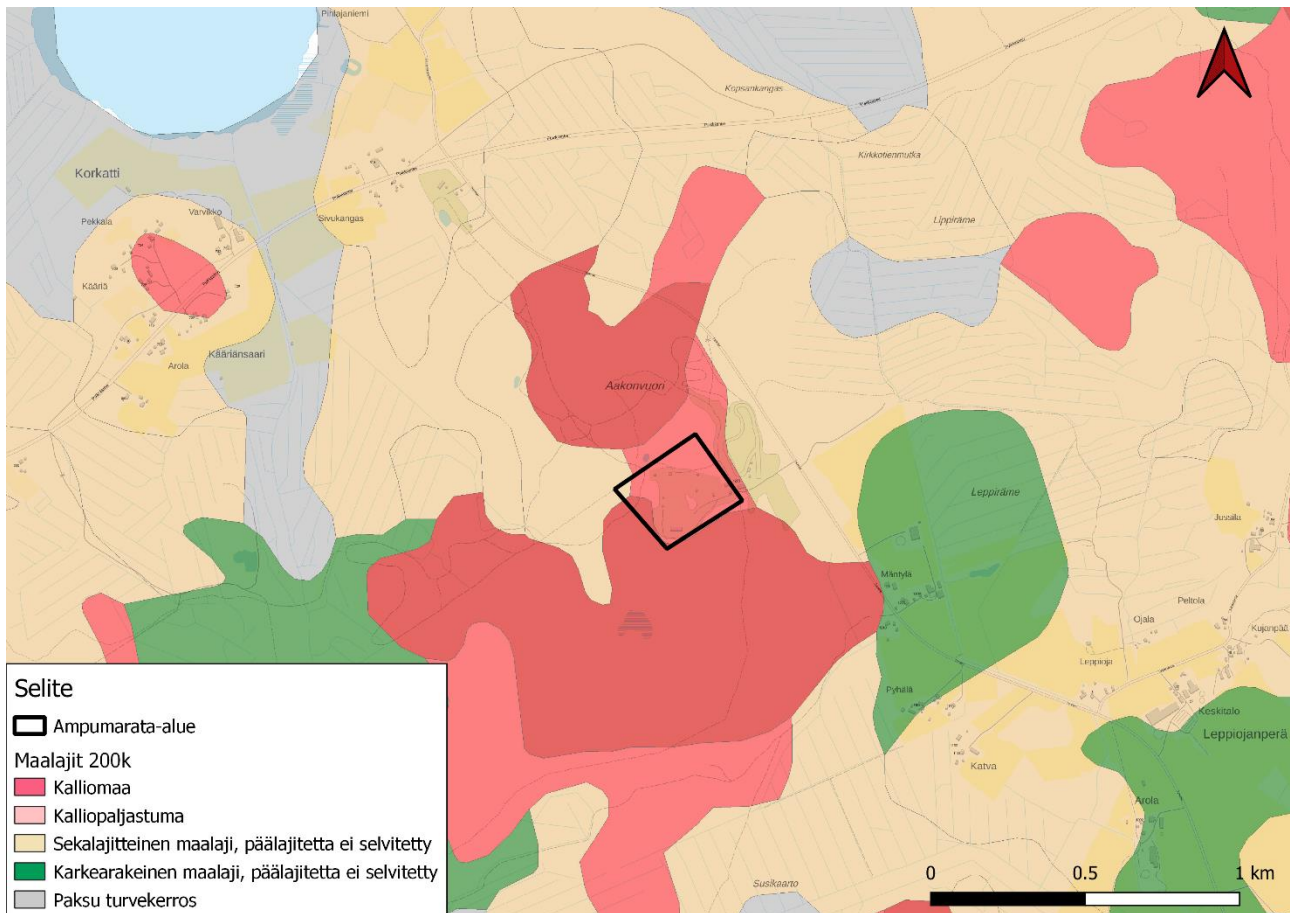
Korkatin ampumaradan sijainti (Aineisto: MML maastokartta 08/2022)

KIINTEISTÖKARTAT

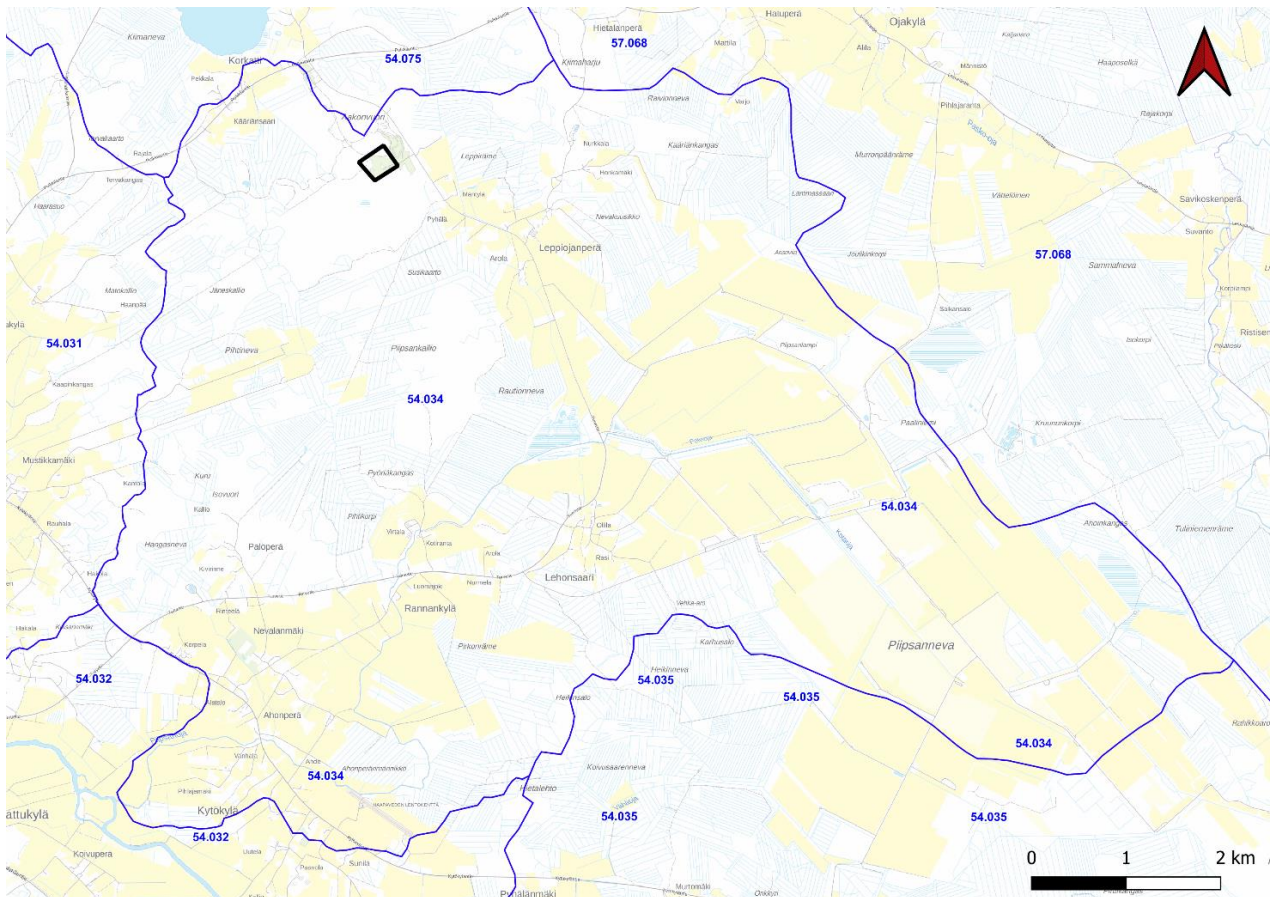
Korkatin ampumaradan sijainti ja kiinteistöt (Aineisto: MML maastokartta ja kiinteistörekisterikartta 08/2022)

MAAPERÄKARTTA

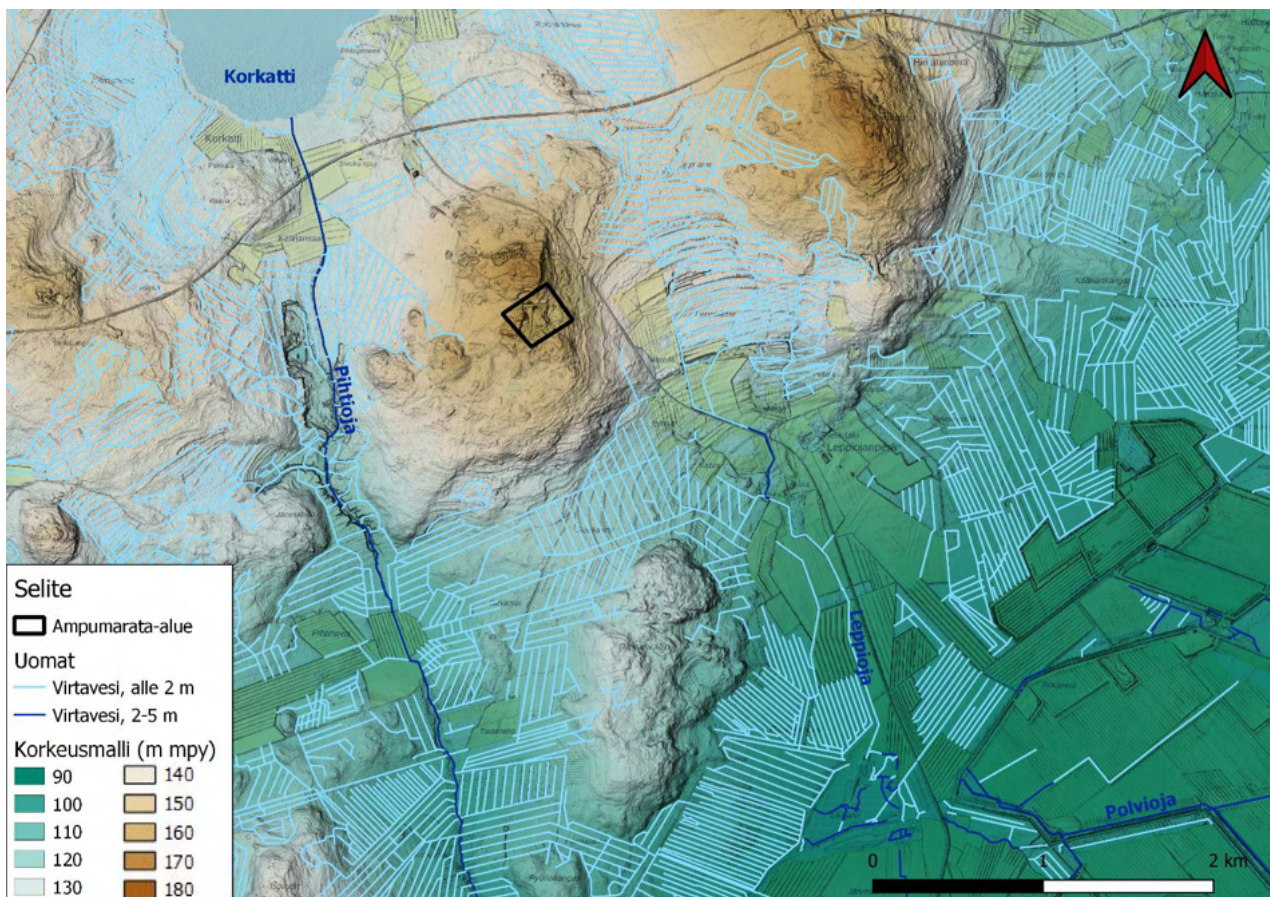

Maaperän pohjamaalajit ampumaradan ympäristössä (Aineisto: MML maastokartta, kiinteistörajat WMTS 08/2022, maaperä 1:20 000 GTK, WMS 08/2022).

PINTAVEDET

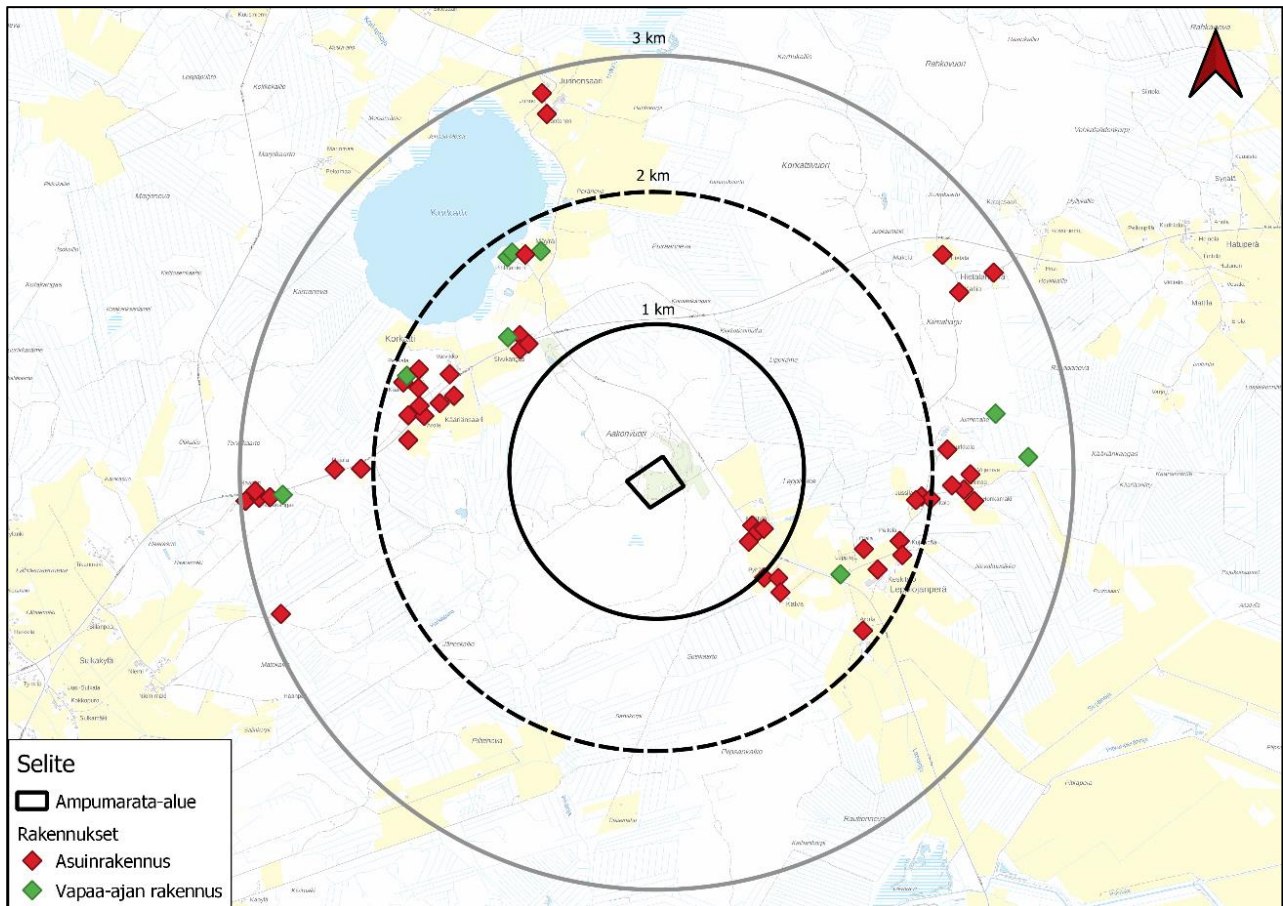

Piipsojan valuma-alueella (54.034, 3. jakovaihe)

Pintavedet. (Aineisto: MML Korkeusmalli 2 m - aineisto 08/2022 ja Maastotietokanta 08/2022)

RAKENNUKSET

Ampumarata-alueen lähimmät rakennukset (Aineisto: MML Maastokartta, Maastotietokanta 08/2022).

Haapaveden riistanhoitoyhdistys
Co/ Matti Niemiaho

[REDACTED]

Näyte	Näyte	Talousvesi		
	Näyte otettu	04.05.2022	Näytteen ottaja	Asiakas
	Vastaanotettu	05.05.2022	Tutkimuksen syy	Ympäristönvalvonta
	Tutkimus alkoi	05.05.2022	Näytteenottoaika	Aakonvuori näytekaivo
	Tutkimus valmis	02.06.2022		

Analyysi	Menetelmä	789-1 Talousvesi Aakonvuori näytekaivo	Yksikkö	Epävarmuus-%
pH	* SFS 3021:1979	5,9		2
Rauta	* ISO 11885:2007;ICP-OES	560	µg/l	12
Mangaani	* ISO 11885:2007, ICP-OES	17	µg/l	12
Arseeni	* SFS-EN ISO 17294-2:2016	< 2	µg/l	10
Kadmium	* SFS-EN ISO 17294-2:2016	< 2	µg/l	10
Kromi	* SFS-EN ISO 17294-2:2016	< 2	µg/l	15
Lyijy	* SFS-EN ISO 17294-2:2016	< 2	µg/l	10
Nikkeli	* SFS-EN ISO 17294-2:2016	< 2	µg/l	15

*=näyte tutkittu akkreditoitulla menetelmällä

Lausunto Näyte täyttää tutkituilla osillaan talousvedelle asetetut laatuvaatimukset. Laatusuoritus ei täyty pH:n ja raudan osalta (STMa 1352/2015).
(laatusuoritus pH 6,5-9,5 ja rauta enintään 20 µg/l).

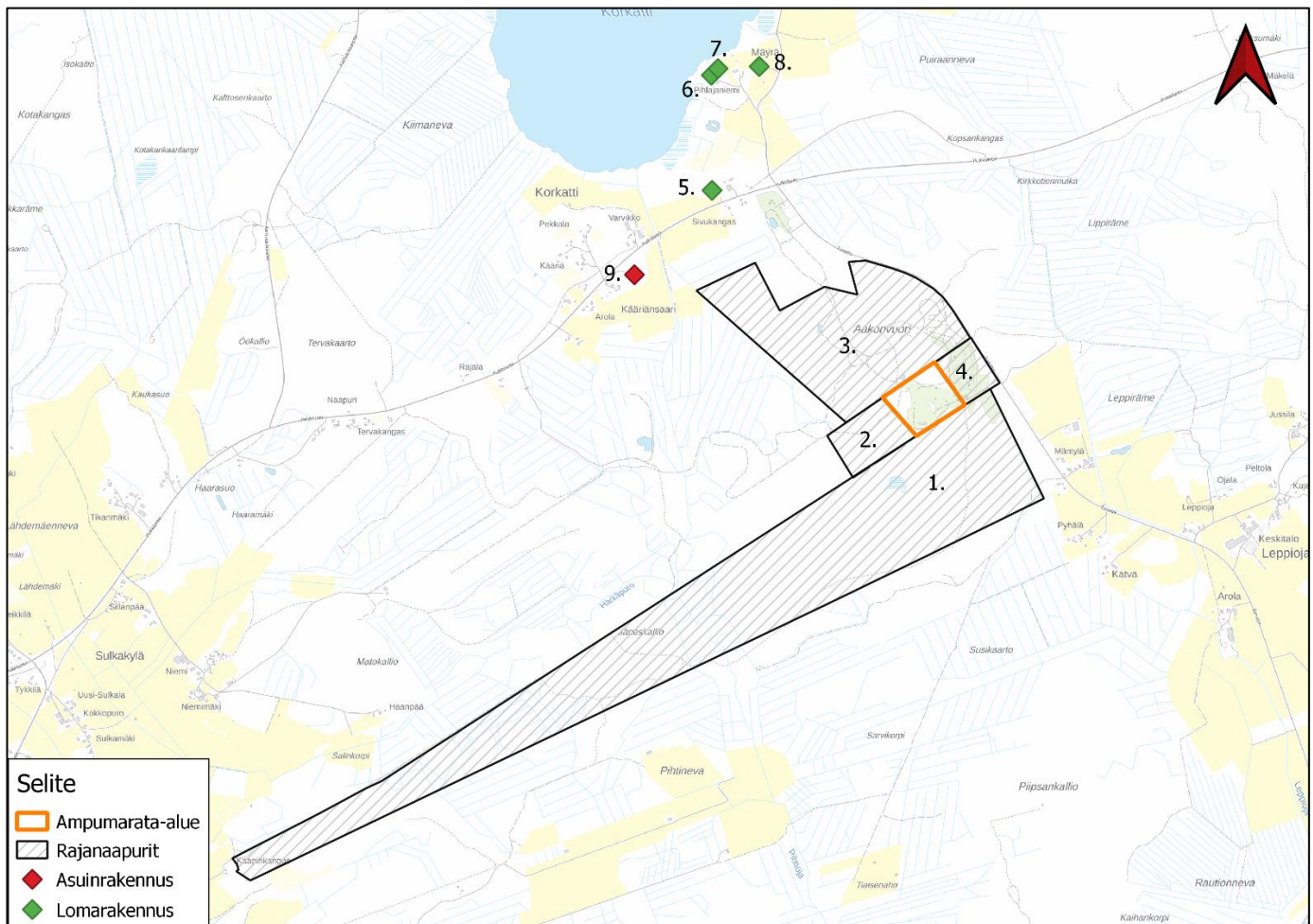
[REDACTED]

Kemisti

Akkreditointi ei koske lausuntoa. Analyysitulokset pätevät ainoastaan analysoiduille näytteille.
Analyysitodistuksen saa kopioida vain kokonaan. Muussa tapauksessa kopioinnista on saatava lupa.
Mikrobiologisten analyysien mittaustulosten toimitetaan pyydettyä.

Rajanaapurit ja asianosaiset (Ampumarata sijaitsee kiinteistöllä: 71-402-30-21)

Nro kartalla	Kiinteistötunnus	Sijainti
RAJANAAPURIT		
1.	71-402-104-41	radan eteläpuolella
2.	71-402-30-22	radan länsipuolella
3.	71-401-7-27	radan pohjoispuolella
4.	71-402-30-38	radan itäpuolella, maja ja moottorirata
MUUT ASIANOSAISET (Rakennukset, joilla voi ylittyä ohjearvojen mukainen melutaso (60 tai 65 dB L_{Almax}) ympäristömeluselvityksen perusteella)		
5.	71-401-7-54	Sivukangas (vapaa-ajan asunto)
6.	71-401-7-23	Pihlajaniemi (vapaa-ajan asunto)
7.	71-401-7-22	Pihlajaniemi (vapaa-ajan asunto)
8.	71-401-7-48	Mäyrä (vapaa-ajan asunto)
9.	71-401-12-31	Pulkkilantie 729 (vakituinen asunto)

Ampumaradan ja asianosaisten sijainti kartalla (Sisältää MML aineistoa, 12/2022).

1. TUTKIMUSTARPEEN ARVIOINTI

Korkatin ampumaradalle on tehty ympäristöluvan muutoshakemukseen liittyen BAT-oppaan (Ympäristöministeriö 4/2014) mukainen tutkimustarpeen arviointi, jonka perusteella määritetään radalle mahdollisesti tarvittavat ympäristötekniset tutkimukset. Olemassa olevan ampumaradan haitta-ainepäästöjen suuruuden ja niiden aiheuttamien ympäristöriskien selvittämiseksi tehtävien tutkimusten tarpeellisuus ja laajuus riippuu kohteen sijainnista, ympäristöolosuhteista ja toiminnan laajuudesta. Mahdollisten tutkimusten suunnittelua varten ampumaradat on jaettu BAT-oppaassa kolmeen tutkimustarveluokkaan.

Korkatin ampumarata on toiminut vuosina 1980-2004 ja alkanut uudestaan vuoden 2011 jälkeen. Hirviradan taustavallista on poistettu luotiaines vuonna 2011 ja muiden ratojen taustavalleista vuonna 2013. Rata on siis toiminut nykyisellään noin 10 vuotta. Luotiaseratoja on yhteensä 5 kpl, haulikkoratoja ei ole. Laukauskäärät ovat olleet pienet, viime vuosien tietojen perusteella yhteensä arviolta noin 10 000 – 12 000 laukausta vuodessa. Laukauskäärien perusteella kokonaiskuormitus on laskennallisesti arvioitu olevan lyijynä noin 600-700 kilogrammaa. Kaikkien ratojen yhteinen lyijykertymä on selvästi alle 5 t (Pb), joten kuormitus on pieni (Taulukko 2.2). Taustavalleihin kertyvää määrää pienentää lisäksi pistooliradalla aina olleet luotiloukut. Ampumarata ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella eikä alle 300 metrin säteellä sijaitse talousvesikaivoja, joten pohjaveden osalta ei ole erityisiä riskitekijöitä, jolloin pohjaveden tutkimukselle ei ole tutkimustarvearvioinnin mukaisesti tarvetta. Alueella on kuitenkin voimassa olevan ympäristöluvan mukaisesti otettu pohjavesinäytteitä. Ampumaradalla ei arvioida olevan merkittävää pintavesiriskiä, koska etäisyys vastaanottavaan vesistöön on yli 300 m, eikä vesistöön tai sen käyttöön liity erityisiä riskitekijöitä, joten pintaveden osalta ei ole tutkimustarvetta.

Tutkimustarpeen arvioinnin perusteella Korkatin ampumaradalla ei ole tutkimustarvetta, koska rata on pieni eikä radalla tai sen ympäristössä ole erityisiä riskitekijöitä (Taulukko 1).

Taulukko 1. Tutkimustarpeen arviointi ampumaradoilla (Ympäristöministeriö 4/2014, Liite F_1). Korkatin ampumarataa vastaava tilanne merkitty sinisellä pohjavärillä.

Tutkimustarve	Rata-alueen kuormitus	Pintavesiolosuhteet	Pohjavesiolosuhteet
Ei tutkimustarvetta	Pieni tai uudehko luotiaserata. Lyijykertymä < 5 t Pb eikä kohteessa tai sen ympäristössä ole erityisiä riskitekijöitä	Ei erityisiä riskitekijöitä	Ei erityisiä riskitekijöitä
Perustason tutkimus	Keskikokoinen tai pitkään käytössä ollut pieni tai uudehko suuri luotiaserata tai pieni haulikkorata. Lyijykertymä < 50 t Pb	Etäisyys vastaanottavaan vesistöön on yli 300 m eikä vesistöön tai sen käyttöön liity erityisiä riskitekijöitä	Ei sijaitse pohjavesialueella eikä pohjavettä käytetä alle 300 m etäisyydellä rata-alueesta oletetun virtaussuunnan alapuolella
Pintaveden osalta laajennettu tutkimus	Suuri tai pitkään käytössä ollut keskikokoinen ampumarata. Lyijykertymä > 50 t Pb	Rata-alueella muodostuu pintavesiä, jotka johdetaan vesistöön tai rata-alueella on kosteikko/suo	
	Keskikokoinen tai pitkään käytössä ollut pieni tai uudehko suuri luotiaserata tai pieni haulikkorata. Lyijykertymä < 50 t Pb	Vastaanottava vesistö tai sen käyttö on erityisen herkkä tai etäisyys vesistöön on alle 300 m tai rata-alueella on kosteikko/suo	
Pohjaveden osalta laajennettu tutkimus	Suuri, keskikokoinen tai pitkään käytössä ollut pieni ampumarata		Sijaitsee luokitellulla pohjavesialueella
	Haulikkoradat; luotiaseradat, joilla lyijykertymä > 5 t Pb		Pohjavettä käytetään alle 300 m etäisyydellä rata-alueesta oletetun virtaussuunnan alapuolella

2. YMPÄRISTÖRISKIEN PISTEYTYS

2.1. Haitta-ainepäästöjen riskitason pisteytys

Taulukko 2.1. Haitta-ainepäästöjen riskitason pisteytysjärjestelmä (Ympäristöministeriö 4/2014, Liite F_1)

PÄÄSTÖPOTENTIAALI			
Riskitekijä	Pistemäärä	Pisteytyskriteerit	Huomautukset
Lyijyn määrä rata-rakenteissa L	0	< 5 t Pb	
	1	5–50 t Pb	
	2	50–100 t Pb	
	3	> 100 t Pb	
Käyttöikä I	0	0	Uusi rata
	1	1–20 v	
	2	20–50 v	
	3	> 50 v	
Kuormittuneen alueen laajuus: luotiaseratojen määrä K	1	1–2 kpl	
	2	3–5 kpl	
	3	> 5 kpl	
Lisäksi haulikkoradasta	I ... x	Jokaisesta rata-alueella sijaitsevasta haulikkoradasta yksi lisäpiste	
Kuormitus yht.	L+I+K		
Max.	9 + haulikkoratojen lukumäärä		

Päästöpotentiaalın merkittävyys
Pieni 1–4 pistettä
Kohtalainen 5–8 pistettä
Suuri > 9 pistettä

Taulukko 2.2. Päästöpotentiaali

Riskitekijä	Pistemäärä	Pisteytyskriteerit	Huomautukset
Lyijyn määrä ratarakenteissa L	0	< 5 t Pb	n. 10 000-12 000 ls/v x 10 v (vuodet 2012-22) = 100 000 - 120 000 ls <u>Lyijyä (Pb)</u> 5,8 g/l s => 580-696 kg => <u>0,6-0,7 t</u> Lisäksi pistooliradalla luotiloukut.
Käyttöikä I	2	20-50 v	nykyinen toiminta alkanut 2011 jälkeen
Kuormittuneen alueen laajuus: luotiaseratojen määrä K	2	3-5 kpl	5 luotiaserataa
Lisäksi haulikkoradasta	0	-	
Kuormitus yhteensä	4	pieni	

Korkatin ampumaradan päästöpotentiaalın merkittävyys on **pieni**.

2.2. Pintavesiriskin pisteytys

Taulukko 2.3. Pintavesiriskin pisteytysjärjestelmä (Ympäristöministeriö 4/2014, Liite F_1)

PINTAVESIRISKI			
Riskitekijä	Pistemäärä	Pisteytyskriteerit	Huomautukset
Maaperän vedenläpäisevyys K	0	Vettä johtava	Esim. Hiekka, sora, hiekkamoreeni
	1	Jonkin verran vettä johtava	Esim. Silttinen hiekka
	2	Vettä pidättävä	Esim. Savi, hienoaimesmoreeni
	3	Suo, kosteikko	
Sekoittumiskerroin rata-alueelta johtavassa ojassa SK	0	< 0,01	
	1	0,01–0,1	
	2	0,1–0,25	
	3	> 0,25	
Nykytilanne, pintaveden ja sedimentin haitta-ainepitoisuudet N	0	Ei vaikutuksia havaittavissa	Ampumatoiminnasta peräisin olevat haitta-aineet rata-alueen ympäristössä
	1	Lievästi kohonneet luonnontilaan nähden, vaikutus paikallinen	Luonnontilalla tarkoitetaan pääsääntöisesti kunkin alueen taustapitoisuuksia
	4	Selvästi kohonneet luonnontilaan nähden ja/tai vaikutuksia havaittavissa laajemmalla alueella	
	6	Sedimentin haitta-ainepitoisuudella on vaikutusta vesistön käyttöön tai pintaveden ympäristölaatunormi ylittyy rata-alueen ojan vastaanottavassa vesistössä	
Riskin realisoinnin seurausten vakavuus S	0	Oletettavasti ei merkittäviä seurauksia	Esim. haitta-aineita kertyy ajan mittaan rata-alueelta ulos johtavien ojien pohjasedimenttiin paikallisesti
	1	Rajoitetut vaikutukset mahdollisia	Vaikutukset paikallisia ja vähäisiä tai hallittavissa
	4	Vakavat vaikutukset mahdollisia	Paikallisia vaikutuksia esim. erityisiin luontoarvoihin tai eliölajeihin tai pintaveden käyttöön
	6	Erittäin vakavat vaikutukset mahdollisia	Paikallista laajempia vaikutuksia esim. erityisiin luontoarvoihin tai eliölajeihin tai pintaveden käyttöön
Pintavesiriski yht.	K+SK+N+S		
Max	18		

Pintavesiriskin merkittävyys

Pieni 0–9 pistettä

Kohtalainen 9–14 pistettä

Suuri >14 pistettä tai N>4

Taulukko 2.4. Pintavesiriski

Riskitekijä	Pistemäärä	Pisteytyskriteerit	Huomautukset
Maaperän vedenläpäisevyys, K	0		kalliopaljastumia / kalliomaata, hiekka, sora, sora
Sekoittumiskerroin, SK	0	< 0,01	sekoittumiskerroin Piipsanojaan (4,45 ha / 6000 ha = 0,00075)
Nykytilanne, pintaveden ja sedimentin haitta-ainepitoisuudet, N	0/1	ei vaikutuksia / vaikutus paikallinen	hulevesiä voi kulkeutua radan lähiojaan, ei näytteitä
Riskin realisoinnin seurausten vakavuus, S	0/1	oletettavasti ei seurauksia / rajoitetut vaikutukset	haitta-ainekuormitus pieni, teoreettisesti vähäisten vesien mukana voi kulkeutua hyvin vähän haitta-aineita radan lähiojaan, vaikutukset hallittavissa
Pintavesiriski yhteensä	0-2	pieni	

Korkatin ampumaradan pintavesiriskin merkittävyys on suurimmillaankin **pieni**.

2.3. Pohjavesiriskin pisteytys

Taulukko 2.5. Pohjavesiriskin pisteytysjärjestelmä (Ympäristöministeriö 4/2014, Liite F_1)

POHJAVESIRISKI			
Riskitekijä	Pistemäärä	Pisteytyskriteerit	Huomautukset
Maaperän vedenläpäisevyys K	0	Heikosti vettä johtava tai suo	Esim. Savi, siltti, hienoainesmoreeni, suo
	1	Jonkin verran vettä johtava	Esim. Silttinen hiekka
	2	Vettä johtava	Esim. Hieno hiekka, hiekkamoreeni
	3	Hyvin vettä johtava	Karkea hiekka, sora
Etäisyys pohjaveden pintaan E	1	>10 m	
	2	4–10 m	
	3	<4 m	
Nykytilanne, maaperän, vajoveden ja pohjaveden haitta-ainepitoisuus N	0	Ampumatoiminnasta peräisin olevat haitta-ainepitoisuudet rajoittuvat ampumaradan rakenteisiin, vajovesien pitoisuudet hyväksyttävällä tasolla, pohjavedessä ei havaittavissa vaikutuksia	
	1	Kohonneita haitta-ainepitoisuuksia ampumaradan alapuolisessa maaperässä, vajovesien pitoisuudet hyväksyttävällä tasolla tai lievästi kohonneet, pohjavedessä ei havaittavissa vaikutuksia	
	4	Pohjavedessä havaittavissa taustapitoisuudet ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia, vajovesien pitoisuudet ylittävät hyväksyttävän tason tai haitta-aineita kulkeutunut syvälle maaperässä	
	6	Pohjaveden haitta-ainepitoisuudet ylittävät talousveden tai pohjaveden laadulle annetut viitearvot	Edellyttäen että taustapitoisuudet alittavat ko. normit
Riskin realisoitumisen seurausten vakavuus S	0	Oletettavasti ei merkittäviä seurauksia	Esim. kohde ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella, maaperän tai pohjaveden pilaantuminen rajoittuu kohteen välittömään läheisyyteen, pohjavettä ei käytetä eikä käyttö tulevaisuudessa ole todennäköistä
	1	Rajoitetut vaikutukset mahdollisia	Esim. vaikutukset paikallisia ja vähäisiä tai hallittavissa
	4	Vakavat vaikutukset mahdollisia	Esim. vaarantaa pohjaveden käytön talousvesikaivoista
	6	Erittäin vakavat vaikutukset mahdollisia	Esim. vaarantaa alueellisesti merkittävän vedenottamon käytön tai muun tärkeän kohteen
Pohjavesiriski yht.	K+E+N+S		
Max	18		

Pohjavesiriskin merkittävyys

Pieni 0–9 pistettä

Kohtalainen 9–14 pistettä

Suuri >14 pistettä tai N>4

Taulukko 2.6. Pohjavesiriski

Riskitekijä	Pistemäärä	Pisteytyskriteerit	Huomautukset
Maaperän vedenläpäisevyys, K	3	vettä johtava	kalliopaljastumia / kalliomaa, hiekka, soramoreeni
Etäisyys pohjaveden pintaan, E	3	< 4 m	Ei pohjavesialuetta. Arvioitu varovaisesti, koska etäisyydestä ei tietoa.
Nykytilanne, N	0	haitta-aineet ratarakenteissa, pohjavedessä ei havaittu	Ei pohjavesialuetta.
Riskin seurausten vakavuus, S	0	oletettavasti ei seurauksia	Ei pohjavesialuetta, ei veden käyttöä.
Pohjavesiriski yhteensä	6	pieni	

Korkatin ampumaradan pohjavesiriskin merkittävyys on **pieni**.

3. HAITTA-AINEIDEN HALLINNAN TARVEARVIOINTI

Haitta-ainepäästöjen hallinnan tarve ja tapa määritellään kohdekohtaisesti toiminnan ja olosuhteiden sekä näistä aiheutuvan ympäristöriskin perusteella. Johtopäätösten läpinäkyvyyden ja selvitysten yhdenmukaisuuden takaamiseksi toiminnan aiheuttama ympäristöriski kuvataan sekä sanallisesti että numeerisesti BAT-oppaassa esitetyn pisteytysjärjestelmän avulla. Erikseen pisteytetään päästöpotentiaali (kuormitus) sekä pintavesi- ja pohjavesiriski (Taulukot 2.1 - 2.6). Pisteytystä sovelletaan ampumaradan riskitason määrittämisessä. Apuna määrittämisessä käytetään BAT-oppaan taulukkoa 6.3, jossa esitetään myös haitta-aineiden hallinnan tarve sekä suositukset riskinhallintamenetelmiksi. (Ympäristöministeriö 4/2014.)

Ampumaradat luokitellaan riskitason perusteella neljään luokkaan (Taulukko 3.):

- Taso 1 – matala ympäristöriski
- Taso 2a – kohonnut pintaveden pilaantumiskahva, vaikutukset paikallista laajempia
- Taso 2b – kohonnut pohjaveden pilaantumiskahva, joka kohdistuu luokiteltuun pohjavesialueeseen tai talousvesikäytössä olevaan muodostumaan
- Taso 3 – korkea ympäristöriski tai todettuja ympäristövaikutuksia

Korkatin ampumaradan päästöpotentiaali on pieni, pintavesiriski pieni ja pohjavesiriski pieni, joten riskitaso on 1 eli matalan ympäristöriskin rata.

BAT:n mukaisen haitta-aineiden hallinnan tarvearvioinnin mukaisesti matalan ympäristöriskin eli perustason ampumaradalle suositellut riskinhallinnan suunnittelun lähtökohdat ovat (Taulukko 3):

Vaatimukset luotiaseradat:	Käytön seuranta ja raportointi. Ulkopuolisten vesien hallinta. Kunnostus toiminnan loputtua.
Tekniset ratkaisut:	Ulkopuolisten vesien johtaminen rata-alueen ohi ojituksin.
Käytönseuranta:	Laukausmäärät radoittain ja asetyypeittäin sekä toiminta-ajat.
Päästöjen ja vaikutusten tarkkailu:	Ei pääsääntöisesti edellytetä. Tapauskohtaisesti rajoitettu tarkkailu vaikutusten mukaan kohdennetusti, 3-6 vuoden välein.
Aikataulu:	-

Taulukko 3. Haitta-aineiden riskitasot ja riskinhallinnan suunnittelun lähtökohdat eri tasoilla (Ympäristöministeriö 4/2014, Taulukko 6.3.)

	TASO 1	TASO 2a	TASO 2b	TASO 3	Ei soveltuvia teknisiä ratkaisuja
	Perustaso	Vaativa / pintavesi	Vaativa / pohjavesi	Erittäin vaativa	
Haitta-aineriskin merkittävyys (Liitteen F mukaisesti)	<i>Pieni päästöpotentiaali tai Kohtalainen päästö- potentiaali ja pieni pinta/ pohjavesiriski</i>	<i>Kohtalainen tai suuri päästöpotentiaali ja kohtalainen pintavesiriski</i>	<i>Kohtalainen tai suuri päästöpotentiaali ja kohtalainen pohjavesiriski</i>	<i>Kohtalainen tai suuri päästöpotentiaali ja suuri pinta/pohjavesiriski</i>	
Riskin kuvaus	Haitta-aineiden kulkeutuminen rata-alueelta ympäristöön merkityksetöntä tai vähäistä. Vaikutukset paikallisia ja vähäisiä.	Haitta-aineiden merkittävä kulkeutuminen rata-alueen ulkopuolelle pintavesien välityksellä mahdollista pitkällä aikavälillä. Vaikutukset paikallista laajempia tai vähäistä vakavampia. Uusi vähäistä suurempi ampumarata joka ei sijaitse pohjavesialueella.	Haitta-aineiden merkittävä kulkeutuminen pohjavedeen luokitellulla pohjavesialueella tai muussa talousvesikäytössä olevassa pohjavesimuodostumassa mahdollista tai todennäköistä pitkällä aikavälillä.	Haitta-aineiden kulkeutuminen pohjavedeen tai vesistöön todennäköistä ja päästöllä saattaa olla merkittäviä vaikutuksia esim. talousveden käytön kautta, tai pohjavedessä tai vesistössä on jo todettu selvästi kohonneita haitta-ainepitoisuuksia. Uuden vähäistä suuremman radan perustaminen pohjavesialueelle tai herkän vesistökohteen välittömään läheisyyteen.	<i>Uusi rata jolla ammutaan suolle tai vesistöön tai Pohjaveden pinta ratarakenteiden tasolla tai Sijainti vedenottamon suoja-alueella tai Sijainti alueella joilla erityisiä suojeluarvoja joihin toiminnalla arvioidaan olevan merkittävää vaikutusta</i>
Vaativuudet luotiaseradat	Käytön seuranta ja raportointi. Ulkopuolisten vesien hallinta. Kunnostus toiminnan loputtua.	Käytön seuranta ja raportointi. Haitta-ainepitoisten vesien koonti ja tarvittaessa käsittely, tai vesien muodostumisen estäminen, tai kuormituksen rajoittaminen. Kunnostus toiminnan loputtua.	Käytön seuranta ja raportointi. Haitta-ainepitoisten vesien koonti ja tarvittaessa käsittely, tai vesien muodostumisen estäminen, tai kuormituksen rajoittaminen. Kunnostus toiminnan loputtua.	Käytön seuranta ja raportointi. Haitta-ainepitoisten vesien koonti ja käsittely, tai muodostumisen estäminen, ja lisäksi kuormituksen rajoittaminen. Kunnostus toiminnan loputtua tai jos haitta-aineiden merkittävää kulkeutumista tai vaikutuksia havaitaan.	<i>Toiminta ei toteutettavissa BAT:n periaatteiden mukaisena</i>
Vaativuudet haulikoradat	Käytön seuranta ja raportointi. Ulkopuolisten vesien hallinta. Kunnostus toiminnan loputtua.	Käytön seuranta ja raportointi. Pintavesien hallinta sekä rata-alueen haitta-ainepitoisten vesien koonti ja tarvittaessa käsittely. Kunnostus toiminnan loputtua.	Käytön seuranta ja raportointi. Haulien leviämisen pienentäminen ja kuormituksen rajoittaminen, tai kriittisimpien alueiden vesien keräys ja tarvittaessa käsittely. Kunnostus toiminnan loputtua.	Käytön seuranta ja raportointi. Haulien leviämisen pienentäminen yhdistettynä kuormituksen rajoittamiseen tai rata-alueen vesien hallintaan. Kunnostus toiminnan loputtua tai jos haitta-aineiden merkittävää kulkeutumista tai vaikutuksia havaitaan.	<i>Toiminta ei toteutettavissa BAT:n periaatteiden mukaisena</i>
Tekniset ratkaisut	Ulkopuolisten vesien johtaminen rata-alueen ohi ojituksin.	Tapauskohtaisesti soveltuva ratkaisu	Tapauskohtaisesti soveltuva ratkaisu	Tapauskohtaisesti soveltuva ratkaisu	
Käytön seuranta	Laukaussuunnitelmat rahoittain ja asetyypeittäin sekä toiminta-ajat	Laukaussuunnitelmat rahoittain ja asetyypeittäin sekä toiminta-ajat	Laukaussuunnitelmat rahoittain ja asetyypeittäin sekä toiminta-ajat	Laukaussuunnitelmat rahoittain ja asetyypeittäin sekä toiminta-ajat	
Päästöjen ja vaikutusten tarkkailu	Ei pääsääntöisesti edellytetä. Tapauskohtaisesti rajoitettu tarkkailu vaikutusten mukaan kohdennettusti, 3–6 vuoden välein	Rata-alueen hulevesien ja pintaveden tarkkailu 3–6 vuoden välein. Erikseen perustellusti pohjavesitarkkailu.	Taustavallin suotovesien ja/tai pohjaveden tarkkailu 1–3 vuoden välein. Erikseen perustellusti pintavesitarkkailu	Vaikutusten mukaan kohdennettusti 1–3 vuoden välein.	
Aikataulu	-	0–10 vuotta tai harkinnan mukaan. Teknisille riskinhallintatoimenpiteille ei välitöntä tarvetta, mahdollisuus toiminnanharjoittajalle varautua taloudellisesti. Haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi tehtävä ja seuranta aloitettava heti.	0–10 vuotta tai harkinnan mukaan. Teknisille riskinhallintatoimenpiteille ei välitöntä tarvetta, mahdollisuus toiminnanharjoittajalle varautua taloudellisesti. Haitta-aineiden hallinnan tarvearviointi tehtävä ja seuranta aloitettava heti.	0–5 vuotta. Toimenpiteet toteutettava mahdollisimman nopeasti.	

20.12.2021

Haapaveden Riistanhoitoyhdistys
c/o Matti Niemiahö

Haapaveden Riistanhoitoyhdistys, korjattu tarkastuskertomus ympäristöluvan määräaikaistarkastuksesta 2021, Haapavesi

Aika 19.11.2021 klo 8.30-9.25
Paikka Korkatin ampumarata-alue, Turvetie 1272, Haapavesi
Läsnä Matti Niemiahö/Haapaveden Riistanhoitoyhdistys ja Eeva Heiska/ Ympäristö-
palvelut Helmi
Aihe Luvanvaraisen ampumaradan säännölliseen valvontaan perustuva määrä-
aikaistarkastus (ympäristönsuojelulaki 527/2014, § 167-168 ja Haapaveden
kaupungin ympäristöterveyslautakunta 18.6.2019 § 17)

Yleistä

Haapaveden Riistanhoitoyhdistyksellä (Y-tunnus 0420904-7) on Haapavedellä osoitteessa Turvetie 1272 ulkona sijaiseva ampumarata omistamallaan Aakonvuori-kiinteistöllä (71-402-30-21). Toiminnalla on Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunnan 29.10.2015 § 58 myöntämä toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa. Toiminnalla on lisäksi ympäristöterveyslautakunnan 26.4.2018 § 16 myöntämä lupa, jossa em. ympäristölupaa on muutettu niin, että 100 metrin kiväärirata muutetaan 150 metrin kivääriradaksi, kivääriradan ampumakatos uusitaan ja kivääri- ja hirviradan taustavalleja korotetaan 4 metrillä. Lisäksi toiminnalla on ympäristöterveyslautakunnan 16.4.2020 § 15 myöntämä ympäristölupa, jossa aiempaa ympäristölupaa on muutettu niin, että 25 metrin pistoolirata laajennetaan 10-paikkaisesta 20-paikkaiseksi radaksi, rata-alue aidataan 2 metriä korkealla verkkoaidalla, asennetaan kulkuväylille lukittavat verkkotäytteiset portit ja korotetaan 50 metrin ja 25 metrin ratojen taustavalleja.

Havainnot lupamääräyksittäin (ympäristölupa 29.10.2015 § 58)

- 1) Ammuntaratojen käyttöajat ovat olleet lupamääräyksen mukaiset.
- 2) Ampumalaukausten määrästä vuodessa ei ollut tietoa, koska ratojen käyttäjät eivät useinkaan kirjaa määrää vihkoihin tms. Sovittiin, että luvanhaltija antaa ampumalaukausten määrästä arvion.
- 3) Alueella on seuraavat ampumaradat:
 - 100 metrin hirvirata
 - 75 metrin hirvirata
 - 150 metrin kiväärirata

20.12.2021

- 50 metrin pienhirvi- ja villikarjurata
- 50 metrin pienoiskiväärirata
- 25 metrin pistoolirata, 18-paikkainen

Pistooliradalla on ollut aina luotiloukut ja ne tullaan uusimaan nykyaikaisiksi tulevana vuonna.

4) Lupamääräyksen nro 4. mukaan luotimateriaali olisi pitänyt poistaa taustavalleista viimeistään vuonna 2021 ja sen jälkeen vähintään kymmenen vuoden välein. Taustavallien luotien iskeytymisalueelta luotiaines tulee poistaa 50 cm:n syvyydeltä ja kahden metrin korkeudelta. Edellisen kerran luotiaines oli poistettu hirviradan taustavallista vuonna 2011 ja muiden ratojen taustavalleista vuonna 2013. Luvanhaltija kertoi, että luotiaines tullaan poistamaan vuoden 2023 loppuun mennessä, jolloin on kulunut 10 vuotta edellisestä luotiaineksen poistosta. Selvitettäväksi asiaksi jäi, voiko luotimateriaalin seuloa erilleen maavallimassasta, jolloin koko maavallimassaa ei tarvitsisi toimittaa jätteenkäsittelyyn. Luotiloukkuihin kertyvä luotimateriaali kerätään säännöllisesti ja toimitetaan asianmukaiseen jätteen vastaanottoon.

5) Ampumarata-alueella on maa-aineksesta rakennetut suojavallit ja hiihto- ja ulkoilualueen puoleisen ampumasuunnan mukaisella etualueella on korkea verkkoaita, joka tullaan kunnostamaan vuonna 2022. Luvanhaltija kertoi, että pienoiskiväärirataa ei ole juurikaan käytetty. Vuoden 2022 kesällä tullaan koko ampumarata-alue aitaamaan verkkoaidalla, johon tulee myös asianmukaiset varoituskyltit ampumarata-alueesta.

Ampumaradoilla on ratakohtaiset järjestelmät, joilla ilmaistaan, että rata on käytössä. Hirviradalla on lippujärjestelmä ja lisäksi punainen vilkkuvalo. Muillakin radoilla joko liputusjärjestelmä tai valojärjestelmä käytössä.

Ampumarata-alueella on joka puolella vähintäänkin lippusiima- tai lanka-aitaus vaaramerkkeineen estämään ulkopuolisten joutumista rata-alueelle vahingossa. Myös näitä aitauksia kunnostetaan vuoden 2022 aikana.

6) Vastaava hoitaja on Matti Niemiaho, puh. 0400176781 ja sähköposti niemiaho.matti@gmail.com

7) Ampumarata-alueelle johtavalla tiellä on lukittava portti, joka on uusittu vuonna 2021.

8) Portin välittömässä läheisyydessä on iso ilmoitustaulu, jossa on kerrottu lupamääräys nro 8:ssa esitetyt asiat. Taulu on uusittu samanaikaisesti portin kanssa.

9) Ampumaratatoiminnasta ei ole tullut meluvalituksia valvontaviranomaiselle eikä luvanhaltijalle. Vuonna 2015 luvanhaltija on teettänyt melumallinnuksen ja melumittauksia, joissa osa mittaustuloksista ylitti ohjearvon. Lupamääräys nro 9. mukaan melumittaus tulee suorittaa viimeistään 10 vuoden kuluttua ympäristölupapäätöksen lainvoimaiseksi tulopäivästä ja suunnitelma sen toteuttamisesta on toimitettava lupaviranomaiselle vähintään kuukausi ennen mittauksia. Päätös on tullut lainvoimaiseksi 3.12.2015.

10) Ampumaradalla jää jätteeksi messinkisiä hylsyjä, joista ampujat vievät suurimman osan pois mennessään. Ampumapaikoilla on keräysastiat hylsyjä varten. Luotiloukut

20.12.2021

tyhjennetään tarvittaessa. Luodit ovat vielä lyijyllisiä, mutta lyijystä ollaan luopumassa, koska lyijyn käytön kieltävä lainsäädäntömuutos on tulossa.

11) Hyötykäyttöön soveltuvat jätteet, kuten hylsy, paperit, pahvit ja metallit kerätään erikseen, joskin niiden määrä on vähäinen.

12) Vaarallisia jätteitä (ent. ongelmajätteet) ovat luotiloukuista kerättävät lyijyjätteet ja ne toimitetaan vaarallisen jätteen vastaanottoon.

13) Ampumarata-alueella oli parhaillaan menossa ratojen ja niiden ympäristöjen kunnostus ja rakentaminen ja näin ollen alueella oli jonkin verran rakentamiseen liittyvää ylimääräistä materiaalia. Muutoin alue oli siisti.

14) Alueen pohjaveden laatua tulee lupamääräys nro 14. mukaan tarkkailla säännöllisesti kolmen vuoden välein ja vuonna 2017 kesäkuussa on tehty edellinen tarkkailu. Näyte oli otettu ulkohanasta (Antti Mattila) ja näytteen raskasmetallipitoisuudet (arseeni, kadmium, kromi, lyijy, nikkeli) olivat alle määritysrajan. Luvanhaltija ehdotti, että seuraava vesinäytetutkimus tehdään vuonna 2022.

15) Vuosiraportteja viime vuosilta ei ole toimitettu valvontaviranomaiselle lupamääräys nro 15. mukaisesti. Vuosiraportti edelliseltä vuodelta tulee toimittaa aina seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä valvontaviranomaiselle.

16) Häiriö- ja poikkeustilanteita ei luvanhaltijan kertomana ole ollut.

17) Onnettomuuksia tms. ei ole ollut.

18) Maahan tai pohjaveteen ei ole tullut haitallisia päästöjä.

19) Luvanhaltija kertoi, että parasta käyttökelpoista tekniikkaa otetaan käyttöön mm., kun uusitaan pistooliradan luotiloukut nykyaikaisiksi. Lisäksi suunnitelmissa on ottaa käyttöön äänenvaimentimiksi tarkoitettujen "ääniloukkuja".

20) Toiminnalla ei ole suunnitelmissa laajentua tai lopettaa.

Valvontamaksu

Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunnan 10.6.2021 § 22 hyväksymä valvontaohjelmaan (säännöllinen valvonta) perustuva luvanvaraisen toiminnan määräaikaistarkastuksen valvontamaksu on 600 euroa. Maksuperustevalitusohje on tarkastuskertomuksen lopussa.

Tehtävät toimenpiteet ja yhteenveto

A) Lupamääräyksessä nro 4. edellytetty taustavallien luotien iskeytymisalueiden luotiaines tulee poistaa 50 cm:n syvyydeltä ja kahden metrin korkeudelta vuoden 2023 loppuun mennessä. Luotimateriaalia sisältävä jäte tulee toimittaa vastaanottajalle, jolla on ympäristölupa ko. jätteen vastaanottoon.

B) Ampumarata-alueen aitaukset ja vaaramerkinnät tulee kunnostaa ja täydentää vuoden

20.12.2021

2022 loppuun mennessä.

C) Lupamääräyksessä nro 9. edellytetty melumittaus tulee suorittaa viimeistään 10 vuoden kuluttua ympäristölupapäätöksen lainvoimaiseksi tulopäivästä (eli viimeistään 3.12.2025) ja suunnitelma sen toteuttamisesta on toimitettava lupaviranomaiselle vähintään kuukausi ennen mittauksia.

D) Lupamääräyksessä nro 14. on edellytetty alueen pohjaveden laadun tarkkailu säännöllisesti kolmen vuoden välein. Seuraava pohjaveden laadun tarkkailu tulee tehdä lupamääräyksessä nro 14. esitetyllä tavalla vuoden 2022 alkukesästä. Mittaustulokset tulee toimittaa valvontaviranomaiselle Ympäristöpalvelut Helmeen.

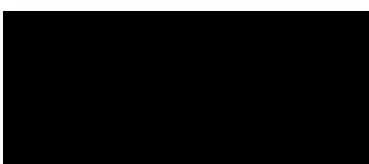
E) Vuosiraportti vuodelta 2021 tulee toimittaa valvontaviranomaiselle Ympäristöpalvelut Helmeen vuoden 2022 helmikuun loppuun mennessä lupamääräyksen nro 15 mukaisesti.

F) Vuoden 2021 vuosiraportissa tulee esittää tieto siitä, onko ympäristöluvan muutoksissa esitetyt ja päätetyt toimenpiteet tehty:

-26.4.2018 § 16 (100 metrin kiväärirata muutetaan 150 metrin kivääriradaksi, kivääriradan ampumakatos uusitaan ja kivääri- ja hirviradan taustavalleja korotetaan 4 metrillä) ja

-16.4.2020 § 15 (25 metrin pistoolirata laajennetaan 10-paikkaisesta 20-paikkaiseksi radaksi, rata-alue aidataan 2 metriä korkealla verkkoaidalla, asennetaan kulkuväylille lukittavat verkkotäytteiset portit ja korotetaan 50 metrin ja 25 metrin ratojen taustavalleja)

Muilta osin toiminta on tarkastuksella tehtyjen havaintojen perusteella ympäristöasioiden hoidoltaan asianmukaista eikä siitä ole huomautettavaa. Ampumarata-alue oli siisti ja asianmukainen ja rata-alueen kunnostamiseen ja kunnossapysymiseen on tehty paljon työtä ja alueen hoitajilla on ammattimaista osaamista rata-alueen hoitamiseen.

Eeva Heiska
ympäristötarkastaja

Tiedoksi: Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunta

20.12.2021

MAKSUPERUSTEVALITUSOHJE

Haapaveden kaupungin ympäristöterveyslautakunnan hyväksymään valvontasuunnitelmaan ja taksaan perustuvaan maksuun tyytymätön toiminnanharjoittaja voi tehdä maksusta verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 9 §:ssä tarkoitetun perustevalituksen.

Lasku on maksettava perustevalituksen tekemisestä huolimatta laskuun merkittyyn eräpäivään mennessä.

Perustevalituksen voi tehdä sillä perusteella, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti.

Perustevalitusviranomainen

Perustevalitus tehdään Pohjois-Suomen Hallinto-oikeudelle, jonka yhteystiedot ovat:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Isokatu 4, 90100 Oulu
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Puhelinnumero: vaihde 029 56 42800
Faksi: 029 56 42841
Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
Aukioloaika: ma-pe klo 8.00-16.15

Perustevalitusaika

Perustevalitus on tehtävä viiden (5) vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona saaminen on määrätty tai maksuunpantu.